

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Gradišče št. 2.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Shod slovanskega učiteljstva v Pragi

od 9. do 14. avgusta 1908.

Cenjeniti tovariši in tovarišice, dragi bratje in sestre.

Lansko leto je sklenila naša organizacija, naj se vrši leta 1908. shod slovanskega učiteljstva v Pragi. Pripravljeno delo je že završeno in shod določen na 9. do 14. avgusta 1908.

Pozivljamo Vas tedaj, ljubljene tovariši in tovarišice, najprej k temu shodu in se nadajamo, da se kar v največjem številu odzovete temu povabilu.

Prispevek za shod znaša 2 K za osebo. Za to vsoto prejme vsak dragoceno legitimacijo v materinskem jeziku, slavnostni list in še razne koristne stvari. Da določimo nalog, prosimo, da najdlje do 15. junija 1908 poročate koliko Vas pride v Prago.

Slavnostni list priobči zgodovino slovanskih učiteljskih organizacij, in na njem bo temeljilo delo „Zveze slovan. učit. v Avstriji“, ki se ob shodu ustanovi. Zategadelj tudi še prosimo, da izvolite kratko zgodovino svoje organizacije poslati ravno tako do 15. junija podpisane mutajniku.

Nadejamo se, da se pač iskreno potrudite, da bi bila udeležba na shodu kolikor mnogobrojnejša in da bo vsem splošno geslo:

Nasnidenje v zlati slovanski Pragi v dneh 9. do 14. avgusta 1908!

Z bratskim pozdravom za
Zemský Ustřední Spolek Jednot Učitelských v Král. Českém.

Bohdan Skála,
tajnik,
Vysočany pri Pragi.

Josef Černý,
starosta.

Vestnik shoda slovanskega učiteljstva v Pragi 1908.

Predsedništvo shodne komisije je v seji dne 25. marca izdelalo podrobnejši program za shod, in sicer je določilo tako-le:

I. V nedeljo, 9. avgusta 1908, pozdravni večer na Žofinu.

II. V ponedeljek, 10. avgusta 1908, dopoldne slavnostna otvoritev shoda in referat „O narodni vzgoji“.

Popoldne: Delo v sekcijah.

Zvečer: Slavnostna predstava v narodnem gledališču: B. Smetane „Prodana nevesta“.

III. V torek, 11. avgusta 1908, dopoldne: Eventualno završitev dela v sekcijah. Sprejetje načrtov sekcij v plenumu. Popoldne: Skupni poset razstave. Zvečer: Koncert Filharmonije.

IV. V sredo, 12. avgusta 1908, dopoldne: Občni zbor delegatov Z. U. S. Popoldne: Ustanovni občni zbor „Zveze slovanskega učiteljstva“ z referatom: „O nalogah in smotrih Zveze slovanskega učiteljstva.“ Shod abiturientov učitelj. zavodov iz l. 1908., občni zbor „Dedšine Komenského“.

Zvečer: Slavnostna dramatiška predstava v mestnem gledališču v Kralj. Vinogradih.

V. V četrtek, 13. avgusta 1908, Izlet:

- a) na Karlov Tin,
- b) do Kutne gore,
- c) s parobrodom na Melnik,
- d) v zavod dr. Fr. Hamze v Luži,

VI. V petek, 14. avgusta 1908: Ogled Prage.

Takoj, ko bodo izdelane še nadaljne podrobnosti s kompetentnimi faktorji, razpošljemo učit. zvezam posebne tiskovine, da se prijavijo k shodu.

V nedeljo, 5. aprila t. l. se je vršilo v Čočni skupno posvetovanje delegatov osrednjih društev iz dežel Češke krone zaradi razdelitve referatov. Za „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém“ so bili navzoči kol. Jož. Černý, Lad. Horák, Jar. Petr, B. Skála in Jos. Smrtka, za „U. S. J. Uč. na Moravi“ kol. M. Hajný, Jos. Havlik in Fr. Merta, za „Ustřední spolek českého učit. ve Slezsku“ kol. Š. Němec.

Po obsežnem referatu kol. Jož. Černého, ki je dokazoval, zakaj je bilo ravno vprašanje o narodni vzgoji izvoljeno za glavni tema shodovih razprav so bili referati razdeljeni tako:

Utemeljevanje celotnega vprašanja o narodni vzgoji v plenarni seji: Referent starosta „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém“, kol. Jos. Černý. Nato se razdeli shod v tri glavne sekcije.

V sekciji I. se bo razpravljalo o vprašanju: Pojem narodnosti in nje pomen v vzgoji. Referent starosta „U. S. J. Uč. na Moravi“ kol. Jos. Havlik. Izven tega bosta v sekciji dva subreferenta za a) sorodnost, vzajemno različnost slovanskih narodov, življenje, delo in narodne boje, b) znanstveno utemeljevanje narodnosti iz biološkega, psihološkega in sociološkega stališča.

V sekciji II. se bo razpravljalo o vprašanju: Narodna vzgoja v šolstvu. Referent predsednik šolskega odbora „Z. U. S. J. Uč. v Král. Českém“ kol. F. V. Moravec. Izven tega bodo, še trije subreferenti za vprašanja: a) enotni duh vzgoje, b) vpliv naroda na šolstvo, c) uprava učil, učnih načrtov in knjig v narodnem duhu.

Sekcija III. bo razpravljala o vprašanju: Izvenšolska narodna vzgoja. Referent starosta „U. S. J. Uč. v Slezsku“, kol. Š. Němec. Nadalje trije referenti za vprašanje: a) vzgoja v rodovini za družbo in vzgoja ljudstva za samovzgojo, b) znanstveni in umetniški vpliv vzgoje, c) interes javnosti za narodna vzgojevalna vprašanja.

Subreferenti bodo določeni iz posameznih organizacij na predlog glavnih referentov. Referati se objavijo in odpošljejo udeležnikom še pred shodom, da se more celotno obsežno vprašanje o narodni vzgoji temeljito proučiti.

Na ustanovnem obnem zboru „Zveze slovanskega učiteljstva“ se bo referovalo o nalogah in smotrih „Zveze slovanskega učiteljstva“. Za referente so določeni kol. B. Skála, ki bo razpravljal o Zvezinih nalogah med učiteljstvom, in kol. M. Hajný, ki izpregovori o Zvezinih nalogah v narodu.

Tako je shodovo vprašanje utelešeno v konkretne forme, in sedaj je samo še treba, da se organizovano učiteljstvo že zdaj pripravlja na mnogobrojno udeležbo na pomembnem tem shodu!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila: **K 69.687.93.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Šolska higiena ka-li?

Članek v 19. številki „Učit. Tovarisa“, naslovljen „Ne tlačimo več!“, je nam vsem našel pot do sreče. Izvzeti so seveda tisti, ki bi se radi na zgoraj s svojim gibčnim tilnikom prikupili. Nemei imenujejo take ljudi „Streber“, mi bi jim pa rekli vladinci ali petolizci. Žalibog, da je takih še precej in ti so v škodo

LISTEK.

Štiri postaje.

Spisal —j.

III.

Obisk na zemlji.

(Konec.)

Čas odmora. Pritisk na gumb — in vsi učenci stoje, kakor stoje vojaki. Samo mnogo mirnejše. Vsak seže z desnico v desni žep te lovnika, ki privleče iz njega malo cevko iz katere strese nekoliko praška v usta in ga po goitne brez kakega gibanja čeljusti.

„Kaj je to?“ vpraša Jaka.

„To je predjužnik!“ pravi major. „V odmoru ima vsak učenec čas in pravico, da se okrepi, zato prinese slednji s seboj nekoliko „brotmelina“, t. j. nekakega krušnega ekstrakta, ki mu nadomestja najboljšo medeno potico. Ravnotako se zgodi opoldne. Da ne tratimo časa s pošiljanjem otrok domov, ima vsak seboj škatlico z raznimi praški, ki mu nadomestajo najraznovrstnejša jedila.“

„Zares — imenitno!“ je pritrdila celo Jerica; „tako odpade vsa kuha in vse pomivanje posode!“ In pritrdile so ji veselih lic vse kolegine.

„Kako pa je z učenim uspehom, gospod major? Koliko procentov je sposobnih za višji razred?“ vpraša Janko.

„Ravno sto!“ je bil odgovor.

„Sto? To bo morda vendar malo preveč!“ ugovarja Janko.

„Preveč? Prav nič preveč! Neuspeh je popolnoma izključen.“ odgovarja major.

„Vsak učenec se da pred sprejetjem v anatomske-patološke-kirurški oddelki in tam mu pregledajo možgane, jetra in obisti. Vsak oče izrazi željo, za kateri stan želi imeti otroka preustrojenega — in današnji vidi je to prava malenkost. Tu se navijejo možgani, tam nekoliko potlačijo, tu zopet nekoliko navrtajo in tam spet nekoliko zakitajo — in talent v zaželenem smislu je gotov. — Otroci se dajo nato v posamezne dvorane: v umetniške, rokodelske, uradniške, trgovske in kmetijske — ni zlojed, da bi iz otroka ne prišlo venkaj to, kar želi Bog in človeštvo.“

„Da, da — imenitno, krasno — in s kako majhnim naporom!“ smo hiteli vsi.

„Kako pa je z uporabo časa — s počitnicami?“ vprašam jaz.

„Vsak dan po 10 ur pouka brez vseh počitnic razen nedelj in praznikov — te je treba spoštovati! Sicer pa dan za dnem enako, in v 12. letu svoje starosti ima že vsak otrok svoj doktorat v žepu in si lahko zbira službe po volji!“

„Ali pa ni to malo prenaporno za te mlade ljudi?“ vpraša Luka.

„Prenaporno? Prav nič!“ odgovori major.

„Četudi slabe učenca nekoliko oči — nič ne de, saj imamo očala 000. In če se mu krivi hrbtenica, kaj zato, saj imamo imenitne ortopedične pripomočke. Učenca denemo v fašine spredaj in zadaj ni ga z bandažami povijemo od nog do glave — in tako je vsak otrok na zunaj vzorne postave.“

„Res, res, uvidevamo — vse prav izborna! Šola moderna, na višku znanosti, oj, ti srečna, srečna mladina!“ smo hiteli drug za drugim.

„Kako pa kaj z gmotnim stališčem učiteljstva?“ vprašuje Luka. „Sicer vidim, da

imate zlat ovrtnik in da se ponaša gospod ravnatelj z generalsko uniformo — ali pa ni morda to samo zunanji lesk? Pred tisoč leti bi nam niti ne bili dali samega cinkastega ovrtnika brez vsake denarne apanaže!“

„O, kar se tega tiče, smo na dobrem! Delo ljudskega izobraževalca se ceni dandanes po njegovih zaslugah, in jaz n. pr. imam 10.000 K s popolnoma prosto oskrbo za vso svojo družino in s prostim „rundreisebiletom“ po vsem svetu z železnico ali z balonom ali s podmorskim čolnom. Gospod general pa, niti sam ne vem, kolike dohodke uživa,“ tako nam je razjasnjeval gospod major.

„Ni mogoče, ni mogoče,“ smo strmeli vsak posamezno in vsi skupno. „Koliko ste pa vendar morali študirati? Pripravnico — s kolikimi letniki — in kakšno visoko šolo!“

„Pripravnico? — Kaj še! Ključalničarstvo, mehanika in tehnika — to je spiritus movens današnje pedagogike. Saj vidite, da imam opravila samo s stroji!“ odgovarja gospod major.

„Da, saj vzgajate pa tndi le stroje!“ kriknem jaz.

naši stanovski organizaciji — saj si še učit. zborovanj ne upajo več posečati. Če bi se taki mlačeži spametovali, kaj bi se več potom učilejske organizacije dalo izvesti nam v prid in šolski mladini na korist. Le malo pogledimo, n. pr. kako se šolske oblasti v obraz bijejo s svojimi odredbami o šolski higieni. Eden takih odlokov je tisti, o zabranjevanju jetike.

Štatersko namestništvo je izdalo več takih odredb. Ali pa taki odloki odgovarjajo svojemu namenu, da bi se res zabranila tuberkuloza? Nehote moramo dvomiti. Dokler se ne izvrši preobrat na socialnopolitiškem polju, ni upati, da bi take določbe zabranile, oziroma omejile tuberkulozo. V prvi vrsti bo treba gledati, da dobivajo otroci v predšolski dobi krepak in šibkemu telesu primeren živež. Da je v hišah ubogih kočarjev na deželi in v hišah delavcev hrana otrok nedostatna, to je menda marsikomu znano. Ali se je dozda od zakonodajne strani že kaj storilo v poboljšanje žalostnega položaja? Dozda ne more nihče govoriti o taki dobroteljni uredbi, saj v večji meri ne. Samoobsebi je umevno, da otroci, nahajajoči se v takih razmerah ne pridejo telesno krepko razviti v šolo. Ali niso že ti siromaki v nevarnosti, da se jih loti ta ljudska bolezen, četudi ne bi po dokončanem šestem letu vstopili v šolo? Žalibog, da morajo tako mlada človeška bitja v velikem številu v tako zgodnji grob, še preden vidijo šolo od znotraj. Ti, ki to starost dočakajo, tudi navadno šolsko dobo srečno prebijejo. Ali je v vseh šolah danes higiena tako razvita, da res varuje otroke pred tuberkulozo? Imamo nekaj določb, ki predpisujejo snajenje šolskih prostorov. Največ seveda določuje odlok ministrstva z dne 9. junija 1873, zlasti § 23. Je li zadosti, da se šolski prostori umijejo samo štirikrat na leto? Seveda dostavlja, če je le mogoče, naj se to večkrat zgodi. Na mnogo šolah, še štirikrat na leto ni mogoče izvršiti tega dela, ker se krajni šolski sveti temu protivijo zaradi prevelikih stroškov. Mislino si, da se res štirikrat ali petkrat v letu cela šola osnaži in umije. Ali je pa to že tudi zadosti? Mogoče že, če bi samo 20 do 30 učencev pohajalo v vsak razred. Kaj pa, če obiskuje kak razred 100 do 120 otrok? Saj ni malo tako napolnjenih šol na Spodnjem Štajerskem. Koliko nesnage in prahu znosi vsak dan taka množica otrok v šolo, ve tisti učitelj povedati, ki je primoran na taki šoli poučevati. Saj se pri boljših rodovinah stanovanje večinoma vsak teden pomiva. Vrh tega še stanovalci pazijo, da ne nanosijo preveliko nesnage v sobe. Kaj pa šolarji, ali je mogoče na te tako paziti, da ne bodo šolske sobe onesnažili, še celo, ako jih je tako število? Ni li prah najhujši rednik jetike? Če se stanovanja tako pogosto snajijo, ali ne bi bilo potrebno tudi šolske sobe ravno tolikokrat očistiti, ker se več nesnage vanje znosi kakor v stanovanje? Ne pomaga mnogo, če nadzornik pogleda vse kote, ako ni kje prahu, temveč treba bo najti sredstev, da se plača več denarja za potrebno snajenje. Kakšen je zrak v takih šolah, hitro začutiš, če stopiš med uro v tak prenapolnjen razred. Naj se še tako skrbno odpirajo okna in vrata, je vendar zrak v kratkem času pokvarjen, in le mi učitelji lahko prebijemo v njem, ko smo tega smrada že vajeni. V takem, z vsemi bakterijami nasitenem vzduhu morajo otroci prebiti več ur na dan. To bi še lažje

prenašali, če bi želoec ne terjal svojih pravi. Na šolah z obširnim šolskim okolišem že gredo ob sedmih zjutraj z doma in se vrnejo ob petih ali šestih zvečer. Prebili so toraj 9 do 11 ur brez tople jedi. Kako to vpliva na mlada, nežna telesa, nam povedo naborne komisije, ki se vedno pritožujejo, da potrdijo vsako leto manj mladeničev za vojake. Tu pride tudi v poštev hrana po dokončani šolski dobi do 21. leta. Uživanje preobilne množine alkohola v teh letih ovira telesno rast, a če se otrok do 14. leta slabo razvije, se tudi pozneje ne more vse popraviti.

Ta izvajanja nam jasno kažejo, kako daleč smo še od tiste dobe, ko se ti nedostatki ne bodo več nahajali.

Kaj pa naj mi do takrat storimo v svrhu izboljšanja?

1. Določbe o razširjanju šol natanko izvrševati, če število otrok 80 prekorači, se naj nadaljni sprejem odkloni, saj že lajki sodijo, da čez 30 otrok enkrat eden učitelj ne more vzgajati in učiti. Šolske oblasti in drugi merodajni krogi se za nas učitelje dozda niso brigali, če imamo toliko moči, da bi poučevali tudi prenapolnjene razrede.

2. Število otrok enega razreda naj se torej določi na 30. Na to moramo neprenehoma delovati, ker šole potem bo šola vzgojevalnica in učilnica, kar je pa zdaj le deloma.

3. Potezati se za nerazdeljen pouk, kjer razmere to kažejo, posebno v obširnih šolskih okoliših. Tudi starše bi lažje na ta način pridobili za šolo, ker bi vsaj v poletju nekaj več časa imeli otroke doma.

4. Objavimo v „Učit. Tovarišu“ vse prenapolnjene šole, t. j. tiste, v katerih se nahaja več kakor 80 otrok.

Dostavek uredništva: Vsa šolska vodstva s tem vljudno prosimo, naj nam takoj javijo kar po dopisnicah, koliko razredov je prenapolnjenih na njihovih šolah in koliko je nadnormalno število otrok.

Naše šolske razmere.

Nikjer na Slovenskem niso šolske razmere tako žalostne kakor pri nas na Koroškem; pa tudi na Kranjskem, Goriškem in Štajerskem šolske razmere niso posebno vesele. Tako pravi „Korošec“.

Malo ljudskih šol imamo. Ugleden nemški poslanec je pisal v nekem graškem dnevniku, da je slovensko ljudskošolsko stanje celo na Kranjskem jako klavarno.

Tudi na Štajerskem primanjkuje sila veliko šol, posebno na slovensko-nemški meji. Kar pa se tiče Istre, Trsta in Koroške, je res sramotno, da živimo v XX. stoletju.

Kaj pa je s srednjimi šolami? Tudi tukaj moramo konstatirati, da ves slovenski narod nima niti ene slovenske srednje šole. Vsi avstrijski narodi: Nemci, Čehi, Poljaki, Busi, Hrvatje in Lahi imajo srednje šole, le mi ne. Sicer je na našem ozemlju nekaj takih šol, a te so — nemške!

Vlada dela na to, da zavira razvoj našega naroda v vsakem pogledu. Medtem, ko se leto za leto ustanavljajo na državni račun nemški zavodi in ustanove, medtem, ko se zidajo nemške univerze in srednje šole, noče

vlada vsemu slovenskemu narodu dovoliti niti ene samoslovenske gimnazije in realke! Milijone izdaja vlada v Albaniji, da se izpolnujejo Bismarkove želje, a oni, ki ji plačujejo davke, krvne davke, ne dobivajo v lastni domovini niti vinarja!

Naš narod šteje poldrugi milijon duš, a navzlic temu ga zanemarjajo merodajni faktorji.

Dandanes imamo troje vrst šol: nižje, srednje in visoke šole. Šole zidajo in upravljajo vlade. Vsi evropski narodi imajo vse tri vrste šol, tudi vsi avstrijski, le naš slovenski je tako nesrečen, da ne pozna srednjih šol, kaj šele višjih. Naši sovražniki Nemci in Lahi, nam jih ne privoščijo, ker vedo, da nas lahko tlačijo toliko časa, dokler nimamo šol, dokler smo neizobraženi.

Predvsem pa je žalostno, da nimamo zadostnega števila ljudskih šol, in kar jih imamo, ne dosegajo povsod svojega namena.

Mnogo dežel se je dolgo časa trudilo, da bi dovedle c. kr. vlado do tega, da bi prispevala iz državnih sredstev za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.

Toda vse je bilo zaman.

Ta zadeva pa je prišla zopet na površje v poslanski zbornici, kjer so vložili nekateri poslanci koncem leta 1907. predlog, ki stremi za tem, da bi prispevala država stroškom za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.

Predlog se glasi:

„C. kr. vlada se pozivlja, da predloži zakonski načrt, v smislu katerega se izpreminja § 62. državnega šolskega zakona tako, da bo morala prispevati država stroškom za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.“

Ker je ljudska šola za večji del prebivalstva na deželi edina, ki more izobraževati, je nujno potrebno, da se skrbi za radikalno preureditev šole.

Za dovoljen razvoj šole je neobhodno potrebno, da odgovarjajo šolski prostori zdravstvenim, kolikor tudi vsem drugim zahtevam. O tem smo že enkrat pisali.

Toda zgradba sličnih poslopij provzroča tako visoke stroške, da jih ne moremo prenašati.

Nekateri okraji so primorani nalagati gospodarsko že itak preveč oslabelem davkoplačevalcem 60 do 200 odstotne doklade za amortizacijo šolskih dolgov.

Kmet je danes zadolžen in ne zmore več davkov. Tu se mora odpomoči. Obči kmetijski položaj je tak, da ni upanja, da bi se mogel hitro izboljšati. Dokaz za to je, da se posestniki izseljujejo v Ameriko. Obči izobrazbi se mora pridružiti tudi strokovni pouk v kmetijstvu.

Jasno je, da se bodo visoka šolska bremena še pomnožila, ako se bo zadostilo dejanskim potrebam.

Naši poslanci dosedaj niso vršili glede šolstva povse svoje dolžnosti, in sicer je igralo pri tem največjo vlogo — strankarstvo! Če bi se naši jugoslovanski poslanci združili vsi v en klub in na Dunaju nastopili kot en moč za naše pravice, tedaj bi danes ne bili tam, kjer smo.

Zato pa ponovno kličemo: Dajte nam šol!

Nemška agitacija.

Trst, 17. maja 1908.

Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da se izvestni gospodje pri državni železnici jako zanimajo za slovenski pouk na tukajšnjih državnih ljudskih in srednjih šolah. To zanimanje od strani nekega gospoda bi nas sicer le veselilo, ako ne bi bilo nekega — ako! Ako bi namreč to zanimanje izhajalo iz lojalnosti in dobrohotnosti do tega pouka. Ali stvar je drugačna, in zato na dan z njo!

Iz mnogih slučajev nam je znano, da se izvestni gospodje uradniki — višji in nižji — posebno pa nekateri renegatje, ki so prišli od severne naše periferije in so polni Súdmarkinega duha — ki nas ga Bog obvaruj! — jako za nimajo za tiste svoje podrejene Slovence, ki pošiljajo svoje otroke v tukajšnje državne šole. Oče želi, da bi se mu otrok naučil materinega jezika vsaj toliko, kolikor je to možno ob sedanjih razmerah na tukajšnjih državnih šolah. Do lanskega leta se ni delalo ovir tej želji dotičnih očetov.

Potem se je pa začelo vplivanje, oziroma hujskanje staršev proti obiskovanju pouka v slovensčini, češ, da ta pouk ni nič vreden, da učenje slovenskega jezika ne bo nič koristilo otrokom, marveč še škodilo, dandanes da velja le tisti, ki zna nemško in le s tem jezikom da si more železničar pomoči do boljšega gmotnega stanja. To podpihovanje in zavijanje je imelo doslej — žal — marsikak uspeh. Temu se ne bomo čudili, ako od ene strani poznamo boječnost naših ljudi pred višjimi, od druge strani pa zagrizenost in brezobzirnost izvestnih Velenemcev in Súdmarkovcev, kakršnih nam sedaj državna železnica importira v veliki meri.

Ali skrajna brezobzirnost in brezsrčnost je to, ako izvestni uradniki izkoriščajo svoj službeni položaj v to, da z drzno roko posejajo tudi v družinske razmere in omejujejo očeta v njegovih očetovskih pravicah in njegovi priyatni svobodi. Ali ni nikogar, ki bi pokazal takim gospodom grdobu njihovega početja? Ali more kdo reči, da se tako početje strinja z načelom objektivnosti in pravičnosti?!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja ima letošnji občni zbor dne 11. junija ob pol 11. uri dopoldne v šoli v Starem trgu s sledečim vzporedom:

1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Kako bi se dal v ljudski šoli pospešiti pouk v domoznanstvu? Poroča g. Fr. Orožen, c. kr. profesor na učiteljskem. 5. Volitev novega odbora. 6. Nasveti.

Voz z Rakeka je na razpolago. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Mkronoški učiteljski krožek. Zadnji sestanek v Tržišču dne 3. t. m. je bil kaj prijeten. Z zanimanjem je poslušalo pričujoče učitelstvo predavatelja, strokovnjaka rastlinstva, tovariša R. Justina, ki je poljudno, zanimivo, temeljito podaval o razmnoževanju rastlin. — Mnogo predmetov je v pojasnjevanje in razumevanje svojega govora pokazal, narisal. Vsi pričujoči so mu iz srca hvaležni.

Po podavanju, ki je bilo v šoli, je prišla prosta zabava v prostorih g. Prijatelja. Živahni, prijateljski pogovori so vse zedinili in sklenilo se je, da se še ta mesec vrši en sestanek,

„Kaj zato? Saj nam je pa treba dandanes tudi edinole strojev! Stroj — stroj, ta dela hitro, ta dela natančno in dela ceno — in tega nam je treba v današnjih časih. — Stroj je denar!“ je modroval gospod šolski major. —

Dovolj nam je bilo. Zahvalili smo se gospodu majorju, se poslovili od gospoda šolskega generala, in pohitel je naš roj venkaj iz tesnega ozračja najmodernejših vseh šol. Razpeli smo krila in se dvignili proti jasnemu solncu, da se nam zopet poživí duh.

Nas starokopitneže je morila ta neizmerna modernost, četudi smo morali priznati brezprimerne uspehe te modernosti.

Frčali smo kot temne veše molče v univerzum.

„Luka, kam pa zdaj?“ vprašam končno jaz. „V peklo se ne vrnemo kar tako. Jaz bi vendar-le rajši bival v nebesih — že zaradi ugleda. In sodim, da je gori tudi mnogo lepše kot v peklu!“ Kaj ko bi poizkusili tako, kot je storil tisti kovač, ki se je vtihotapil v nebesa in je sedel tamkaj, dokler ga niso ven vrgli.“

„Saj res! Pojdimo pogledat gor, kaj kaj oni počno!“ se razlegne po vsem našem tropu in odfrčali smo proti nebu.

Učitelji.

Venec satiriških pesmi. Napisal Ferdo Plemič. (Konec.)

IX. Perorisi iz učit. zborovanja.

Predsednik, to je duša zlata, zgrešil poklic je diplomata; za vsakega smehljaj vam ima, na desno kima, levo kima.

Prosen govornik je izboren, o vsaki priliki zgovoren, iz ust mu vro le nauki zlati, nič ne pozabi, kvečjemu končati.

A Tone Rekar, dragi bralec, je večni opozicionalec; ker kakor stvar pričinja, jenja, on vedno drugega je mnenja.

Zato Zelenc ni kaj napačen, on je povsem, povsem drugačen,

sedi molče v najhujši gošči ter si medklice le privošči.

A Kratki jezik vam obrača, da vije govor se kot kača; naj tema ta bo ali ona, sklep vedno je: mizerna plača.

Nastopa časih še Polona, tovarišice prenežnih krona; stan, šolo, jezik, svet očišča, seveda z ženskega stališča.

Mokrotež pa že agitira in si somišljenike zbira, prav tajno hujska možek zviti, kje dalo shod bi se zaliti.

Kolar deluje literarno, spisuje poročilo stvarno, nervozno to in to beleži; „Tovarišu“ dopis bo sveži.

V soboto bodo širom brali, kako smo mi si jih dajali, kje se blamirali, blesteli, in slednjič še, kje konec vzeli.

X. Tovarišicam.

Ko gledam vas, se zdi mi, da zaklete kraljeve hčere gledam, ki življenje je vpreglo v trdi jarem; na glavicah kraljeve krone vidim še žarenje. —

Zlata ni več na vaših mehkih kodrih, zlato zdaj nižje, v srcu vam kraljuje; zlato — ljubezen polna potrpljenja, ljubezen zlata, oj, do dece tuje!

XI. Važno posvetovanje.

Tam na dvorišču danes shajajo se naše ljubke, glej, tovarišice, nad nekim listom glave zmajajo, in vsled debate jim gori že lice.

Kaj se tak živo pomenkujejo? Morda o najnovejši že metodi? Odlok li slednji komentujejo? Ne! — Govore o pomladanski modi.

ki naj bo predzadnji v tem šol. letu, in sicer v št. Rupertu, dne 31. maja 1908 ob treh popoldne.

Kakor vedno, tako se je tudi danes pridno nabiralo za učit. konvikt. — Po zaslugi gđe. Troštova, g. Schifferja i. dr. se je nabralo pri blagih prijateljicah ter prijateljih šole in učiteljstva že čez 20 K, za kar že danes izrekamo iskreno zahvalo vsem p. n. darovalcem in darovalcem.

Tovarišice in tovariši, udeležite se polnoštevno našega sestanka v št. Rupertu! Ako ne bo posebno zadržan g. dr. Mat. Hočvar, distr. zdravnik v Mokronogu, podava ta o malezljivih otroških boleznih. Na veselo snidenje!

Učiteljski krožek idrijskega učiteljstva ima prvi sestanek v soboto, dne 23. t. m., ob pol 9. uri zvečer v prostorih g. Paa.

Pedagoško društvo v Krškem je pridržilo v zvezi z Brežiško-sevniškim učiteljskim društvom v soboto, dne 9. t. m. koncert, ki je v gmotnem in moralnem oziru nad vse dobro uspel. Koncerta se je udeležilo mnogo učiteljstva iz Kranjske in Štajerske, uradništvo in meščanstvo krško ter še mnogo drugega odličnega občinstva od blizu in daleč, tako da so bili gornji prostori Schenerjevega hotela natlačeni polni. Vzpored je bil jako obširen. Pevske točke so se pod spretnim vodstvom g. Ocvirka izvajale dovršeno ter so pokazale, da razpolaga pevski zbor z izvrstnimi močmi, ki so bile svoji ne lahki nalogi popolnoma kos. Izmed mešanih zborov so najbolj ugajale „Srbske narodne pesmi“, ki so se morale ponoviti, izmed moških zborov pa „Utopljenka“. Tudi Ipavčev četverospjev „O blaček“ se je jako lepo pel. Gđe. Scheligo iz Rajhenburga — posavski „slavček“ — je pela Zajčev „Vir“ tako dovršeno, kakor se more le od nje pričakovati, ki razpolaga z izvršnim, močnim in lepo donečim glasom ter da svojemu petju povsem umetniško podlaga. Gospa Romihova jo je spremljevala na klavirju. Gospa Kokotova iz Sevnice je igrala na klavirju Lisztovo parafrazo Ernani. Poznamo to gospe že dokaj let kot izvrstno igralko, ali kar nam je nudila ta večer, nas je naravnost presenetilo. To vam je bil pravi umetniški vzitek, kakršnega se pač v takih malih krajih le redkokdaj vživa. Pisec teh vrst je le žal, da ne more primerno oceniti te točke, ki je bila gotovo najlepša izmed vsega sporeda. Navdušenega ploskanja tudi ni hotelo biti ne konca ne kraja, tako da je gospa igralka dodala še eno točko ter jo igrala tako krasno, da je navdušenje občinstva priklopelo do vrhunca. Naš tovariš Drnovšek iz Sevnice pa si je izbral težko vlogo Beriot, 7. koncert za gosli v G-duru, ter pokazal, da je na goslih pravi virtuos. Spremljala ga je gospa Kokotova jako diskretno. Otvoril in zaključil je koncert mladi rajhenburski orkester, sestojec največ iz tamošnjega učiteljstva, ter rešil svojo nalogo v popolno zadovoljnost občinstva. Po koncertu je bil srečolov, za katerega so požrtvovalne tovarišice in tovariši nabrali okrog poltrudi sto lepih dobikov. G. nadzornik Stianysy, ki si je za to našo prireditev pridobil mnogo zaslug, je imel obilo posla, da je potolažil vse one dame in gospode, ki so potegnili „srečne“ številke ter zahtevali svoje dobikte. Mladi svet pa je nestrpnost čakal zadnje točke na vzporedju — plesa. Vesela in življenja polna mladina se je vrtela dolgo, dolgo. In ko je zlato solnce krasnega pomladanskega jutra pogledalo v dvorano — so odhajali zadnji gostje. Lep dan je bil to za posavsko učiteljstvo, ki je pokazalo, kaj zamožnost stanovska požrtvovalnost in zavednost, a tudi g. blagajniku „Učiteljskega konvikta“ se bo resni obraz razjasnil, ko bo čital število 850!

Iskrena zahvala pa gre vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k sijajnemu uspehu te naše prireditve.

XII. Šolski sluga.

Glej, tam v stekleni mali koči, tam poletuje, prezimuje in dostojanstveno si penzijo tam pridružuje, prikimuje.

A časih tudi po stopnicah, po hodnikih ti jo opleta; sedi mu v čepici obširni njegova vsa avtoriteta.

Prevzetan ni, zelo prijazen. Kdo je pijaznejši na svetu? Prepričajte sami se, prosim, posebno pa o — novem letu.

Kjer more, mož ti rad postreže, zato je rojen naš Abramo, po častnik teče, zvezke zveže, ko vrag ti zdirja po salamo.

A ima svojo simpatijo, in ta učitelj je Ropotnik,

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj ljubljanske okolice ima glavno skupščino dne 4. junija t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani ob 9. uri dopoldne s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Helena Keler in njena vzgoja. (Poroča tov. Pianek.) — 3. O socialnem odseku. (Poroča tov. Petrič.) — 4. Poročila tajnikovo. — 5. Poročila blagajnikovo. — 6. Volitev dveh preglednikov računov. — 7. Volitev društvenega vodstva. — 8. Volitev delegatov za „Zavezino“ zborovanje. — 9. Nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Kamniško učiteljsko društvo. Iz kamniškega okraja prinese naš „Tovariš“ tako malo naznanil, kakor bi bili prvi zaspanci na tem božjem svetu. Imamo sicer pri društvu tajnika in njegovega namestnika, imamo še nekaj drugih, ki znajo tudi za pero prijeti, pa se drug na drugega zanašajo in poročilo zaostane. Da se nas ne bo tako ali tako sodilo, sem poizkusil za enkrat nekoliko od velikega prostega časa za ta dopis uporabiti in dokazati, da tudi pri nas jadramo, a od istih pa, ki nas le od daleč gledajo pri delu, bom pa molčal. Izpreobrnem jih ne, dražiti jih pa tudi nočem, ako so sami tako zadovoljni, pa naj ostanejo še dalje! Zdjaj pa k stvari.

7. majnika je zborovalo društvo (20 učiteljev in 17 učiteljic) v prijaznih Jaršah, kjer imajo prav lično šolsko poslopje s precej velikim vrtom, in smo se udeležili hospitacije v prvem razredu. Koleginja Janša je razvila v računstvu polovico in govorila o črešnji tako zanimivo, da smo ji bili prav vsi hvaležni za njen res praktični nastop. Le to mi ne ugaja, da se tako radi izognemo razgovoru po hospitaciji, ko vendar se le v takem razgovoru pojasni marsikaj, o čemer gremo drugače nejasni narazen.

Nato otvori naš priljubljeni predsednik Letnar dvajseti občni zbor in konča svoj govor: „Organizacija naša naj ne bo le številno močna, temveč tudi po prepričanju!“ Da je pa učiteljstvo res vneto za delo, nam je povedal tajnik, rekši, da smo preteklo leto štirikrat zborovali kot društvo in se tudi v manjših krogih večkrat shajali.

Prav svečano pa je bil nadahnen strogi in natančni naš blagajnik nadučitelj Tramte, ki nam je podal sliko 20letnega delovanja, v katerem času je bil ves čas blagajnik. Kar ponosno menda vprašamo, ali ima še kako naše učiteljsko društvo takega blagajnika? Zato pa naj povem nekoliko iz njegovega poročila: V tej dobi je imelo društvo 82 udov in ker se imenuje v naslovu „in šolskih prijateljev“ imeli smo do leta 1890 tudi enega člana kot šolskega prijatelja, a sedaj nimamo nobenega več. Tudi znamenje časa in nauk, da si moramo in moremo le sami veljavo pridobiti.

Vsi udje so plačali 1322 K, in je plačalo društvo pokroviteljstvo družbe sv. Cirila in Metoda in Učiteljskega konvikta ter postalo ud Učiteljskega tiskovnega društva. Kupilo je šest nagrobnih svetilk (1. Krek, 2. Letnar in Komendi, 3. Uršič v Tunjicah, 4. Bajec v Dobu, 5. Ribnikar v Dolu in 6. Bevk v št. Vidu), napravilo grobna spomenika Ferlanu v Tunjicah in Koželju v št. Gotardu, prispevalo k spomeniku A. Praprotnika in V. Ribnikarja. „Zavezi“ je poslalo 248-90 K in „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ 9-90 K. Založilo je ročni zemljevid kamniškega okraja, pri katerem bo imelo društvo nekoliko izgube. Pričakujemo, da bo tudi naš tajnik podal socialno duševnega dela!

Ko se je izvolil socialni odsek, in sicer dva pododseka, ki bosta tudi skupno delala, ko nam je tovariš Adamič pokazal vsebino svoje igre za letošnjo slavnost in po nekaterih drugih primernih nasvetih je bilo zborovanje zaključeno.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo ob znatni udeležbi dne 3. maja na prijazni Prihovi. Na novo sta pristopila društvo

ker on kriči nad šolsko dečo, ko kdaj nad njim njegov je stotnik.

Oj, pač za šolo prava sreča je mož previden ta in moder, le kadar ga prav nujno rabiš, tedaj ne najdeš ga nikoder.

Sklep.

Dehtijo trte, evet se vsipa iz latnikov na staro mizo, zbor modrih vrbcev važno čivka; ni danes žive duše blizo.

Na jasnem nebu plava solnce, prešerno smeje se mi v vino; da, da, privoščil v tej samotji sem zlobnež dobro si starino.

Bokal zdaj k ustam. — Vam trpini, tovariši, „kraljeve hčere“! Bog srečo daj vam v domovini; za verze te pa — nič zamere!

tovarišica Thuma in tovariš Troha. Ker se nahaja v okraju še nekaj tovarišic, ki niso ud nobenega društva, se je sklenilo storiti vse, da se jih pridobi za organizacijo. Nekaj opravil je bilo malenkostnih. Da se zborovanja lahko udeležijo tudi tovariši posojilniški tajniki, zborujemo navadno po nedeljah; zato pa jih težko pogrešamo in je pravzaprav neopravičljivo, da se nikdar ne prikažejo pri zborovanjih. Tovariš predsednik Brumen pozivlja navzoče k trdni organizaciji, v bojno vrsto. Časi so resni. Sovražniki šole in učiteljstva rastejo kakor gobe po dežju ter prežijo, „koga bi požrli“. Zatorej čuvajte, vsi na krov! Vsi za enega, eden za vse! „Opasujmo uma svetle meče“, „trduo se združimo“, potem pa v močni falangi stopimo proti onim, ki nam kratijo čast in ugled. Njihova puška mora v kuruzo! Le na ta način dosežemo tudi to, kar nam gre. — Zborovanje naj ti bo praznik, a obenem tudi „delaven dan“. Kdor torej brez pravega vzroka izostane in ne kaže mrvice požrtvovalnosti, ta pač ne čuti vzajemne stanovske ljubezni. S tem se noče nikogar žaliti. Upajmo pa, da besede padejo na rodovitna tla in rodijo obilo sadu. Vsa čast pa gre onim tovarišem, ki tudi v najslabšem vremenu prilezejo ob okovani palici iz hribov in najbolj oddaljenih kotičev okraja k vsakemu zborovanju.

Zapisnik se odobri. Tovariš predsednik prečita nato dopise. Tovariš Cajnko iz Razborja pri Slov. Gradu je poslal članarino in je s tem pokazal, da hoče še nadalje ostati zvest ud društva. Ponudba zavarovalnice za osebno varnost se sprejme. Istotako se prečita dopis „Učit. konvikta“ zavoljo jubilejskega daru.

Tovariš Kožuh nam poroča o „Zvezinem“ zborovanju delegatov, tovariš Brumen pa doda poročilo o zborovanju „Socialne zveze“. Slednji posebno poudarja, da naj učitelj izkuša pridobiti si srca iz šole stopivše mladine, z ljubeznijo do šole in učitelja naj otrok zapusti šolo, tedaj bo stik učiteljstva z ljudstvom lahek in uspešen. Isti tovariš nam poroča o zadnjih dveh roditeljskih sestankih v Čadramljah. Bila sta oba prav dobro obiskana in sta oba izborna uspela. Na izrečno željo zaradi roditeljskih sestankov šoli prijaznega ljudstva se bodo prirejali tudi čez poletje. In sicer se bo čitala dne 24. majnika Peskova drama „Slepa ljubezen“; 14. junija bo podajal tovariš Ravbar o „Pomenu dobrega šolskega obiska“, potovalni učitelj Jelovšek pa bo imel gospodarsko poučno podavanje. Dne 19. julija bo podajal tovariš Brumen o temi: „Kako se pripravljamo dom na šolo“, potovalni učitelj Gorican bo imel pa gospodarsko podavanje. Dne 16. avgusta bo počastil Čadramljane tovariš Pesek s temo: „Za otroke skrbeti je staršev sveta dolžnost.“ Za zimo pa so se za podavanje javili: tovarišica Gorican in tovariši Jurko, Čeh, Kožuh in Kerhanko. V jeseni naj bi začele vse šole v okraju s prirejanjem takih jako koristnih roditeljskih sestankov.

Nato nam govori tovariš Časl o „Osnutku društvene kronike“. Tovariš je imel s tem mnogo dela in truda, zatorej mu gre srčna hvala!

Vsak društveni ud, ki še ni poravnal članarine se nujno prosi, da to stori okolo 1. junija, da se more plačati „Zavezo“. (Glej „Obvestilo“ v 18. številu „Učit. Tovariša“!) — O —

Zborovanje učiteljskega društva za brežiško-sevniški okraj se je vršilo na Vidmu dne 10. t. m. in ne kakor se je prvotno sklenilo, dne 3. t. m. To pa zaradi tega, da so se ga lahko udeležili tudi oddaljeni tovariši, ki so se prejšnji večer udeležili koncerta v Krškem.

Kot gostje so bili navzoči: tov. Exel iz Vojnika, ki ga je tov. predsednik v navdušenih besedah pozdravil kot bivšega, neumorno delavnega predsednika društva, nadalje tov. Levstik iz Krškega, tov. Voglar iz Celja ter dični naš „kočar z Lisce“, ki je pri naših zborovanjih že kar „navaden gost“.

V svojem pozdravnem govoru je tovariš predsednik med drugim s ponosom konstatiral velik moralni pa tudi gmotni uspeh, ki ga je društvo v zvezi s „Pedagoškim društvom v Krškem“ doseglo prejšnji večer na koncertu v prid „Učiteljskemu konviktu“. Zahvalil se je vsem pri tem koncertu sodelujočim. Pa saj je bilo sodelovanje v prid tako potrebni napravi, kakršna je „Učit. konvikt“, itak moralna dolžnost vsakega zavednega učitelja.

„Slovanski avstrijski učit. zvezi“ v Pragi se je v namen odkritja nagrobnega spomenika Janu Legotu, velikemu prijatelju učiteljstva dovolil prispevek 10 K. — Rešile so se marsikatero druge društvene zadeve, nakar je prišlo poročilo tov. Supana o zborovanju „Zveze“ v Celju. Potem so prišla na vrsto še poročila o letošnjih konferenčnih nalogah. — Prihodnje zborovanje bo dne 5. julija v Dobovi. Tovariši in tovarišice! Udeležite se v obilnem številu! Po zborovanju naredimo izlet v prijazne „Čatežke toplice“.

Šaleško učiteljsko društvo je imelo 14. majnika svoje zborovanje v št. Ilju pri Velenju, kamor je napravilo obenem majniški izlet. Ob 11. dopoldne otvori predsednik Koropec zborovanje, pozdravi navzoče in izrazi svoje ogorčenje nad malobrižnostjo drugih tovarišev za zborovanja, ki se niso odzvali po-

vabilu. — Tov. tajnik prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri. Nato prečita predsednik vse dopise, ki so se po živahnih debatah vsi rešili. Dolgo pa se je pogajalo zaradi roditeljskih predavanj; ker se prvi poizkus, ki se je napravil v Velenju, nije ni posrečil, zato se je slednjič določilo, da se bo najprej začelo z gospodarskimi predavanji in med te počasi vpletali razgovori o vzgoji.

Tov. Koropec častita nato tov. Brencetu, ki obhaja letos 40 letnico svojega delovanja na šoli.

Tov. Weber poroča o zborovanju „Zveze“ v Celju.

Predavanje tov. Brenceta pa se je prelozilo na drugo zborovanje. Prihodnje zborovanje se vrši 25. junija na Paki in upamo, da bo takrat boljša udeležba.

Po zborovanju smo se zbrali v gostilni g. Čokla, kjer nas je posetilo tudi več prijateljev učiteljstva.

Kojzansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. maja v Podsredi. Ob 10. uri dopoldne je bila hospitacija v I. razredu. Tov. Potočnik je praktično pokazal, kako je v 3. šolskem letu obravnavati domače pravljice, da dobe otroci zanimanje in veselje do domovinslova. Koj nato se je pričelo zborovanje.

Predsednik tov. Germovšek z radostjo konstatuje skoraj polnoštevilno udeležbo, pozdravi navzoče društvenike, posebej še goste gđe Bračičevo, Lavričovo (ki je pristopila k društvu) in Saksovo, poudarja, kako nam je baš v sedanjem času potrebna tesna združitev, da se nam je z združenimi močmi bojevati zoper neštevilne sovražnike šole, da nam je z združenimi močmi delovati za procvit šolstva in s tem za blaginjo in napredek naroda. Spominja se nadučitelja Hočvarja (Zagorje), predragega tovariša, ki nam ga je nemila smrt v najlepši dobi dobi 1. februarja iztrgala iz naše srede. Slava njegovemu spominu!

Izmed dopisov je omeniti: 1. „Zaveza“ naznanja, da dobi od vsakega, pri banki „Slaviji“ zavarovanega učitelja 1/8 % zavarovalne vsote, da je torej dolžnost vsakega učitelja, da se zavaruje pri tej zavarovalnici in jo povsod toplo priporoča.

2. Ravno ista javlja, da bo letos prvič zborovala „Slovanska zveza učit. društev“, pri kateri priložnosti se ima otvoriti spomenik Jana Lege. Vsako učit. društvo bi naj prispevalo donesek.

Na predlog tov. Morica izostane debata o hospitaciji, ker je bil učni poizkus dober in ni na njem kaj kritikovati.

Iz poročila o lanskem delovanju društva je razvidno, da je zborovalo trikrat v Kozjem ob povoljni udeležbi. Marsikdo bi nam očital nedelavnost, a kdor pozna teren našega okraja in prometna sredstva, mora pripoznati, da je društvo pod spretnim vodstvom tov. Germovške storilo mnogo. — Iz blagajnikovega (tov. Ulčar) poročila je posneti, da društvo še ni na čistem, ter se je na njegov predlog sklenilo zvišati društvenino na 3 K.

Po poročilu o zborovanju „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, ki ga je podal tov. Potočnik, so se vršile volitve, pri katerih se ni nič izpremenilo.

Predsednik: Germovšek, podpredsednik: Lovrec, tajnik: Potočnik, blagajnik: Ulčar, pevovodja: Hohnjec, odbornika: Moric in Šket.

Pod točko slučajnosti se je sklenilo, da bodo vsa šolska vodstva dopisovala z okrajnim šolskim svetom slovenski in da se bo pri prihodnji okrajni skupščini vložil predlog, naj posamezni poročevalci skrajšajo svoje referate, da ne bodo trajali nad eno uro.

Ko se še določi prihodnje zborovanje na prve dni meseca julija na Pilštanju, se predsednik zahvali tov. Šketu za okusno okrašenje šolske sobe, tov. Potočniku pa, da je prevzel nalogo učnega poizkusa v svojem razredu in zaključil zborovanje.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. t. m. na Ljubnem v tamošnji ljudski šoli.

Predsednik tov. Kelc omenja v svojem nagovoru, da se malokaterkrat zbere pri naših zborovanjih toliko udeležencev kot danes. Današnji majnikov izlet je privabil tudi soproge učiteljev v naš krog, kar je veselo znamenje. V skupnosti je moč, v edinstvi in slogi bomo dosegli lepe uspehe. Najsrčnejše čestita tudi predsedniku, tajniku in blagajniku „Zveze“ — ki so člani našega društva — na vrlo dobro uspelih prireditvah na velikonočni pondeljek v Celju.

Nato se prečitajo zapisnik prejšnjega zborovanja in razni dopisi.

Pismo sta se opravičili zaradi bolezni gospici Dominkuš in Plaper.

Marihorski učiteljskiški se iskreno zahvaljuje za poslani jim denar.

Z ozirom na dopis prve avstrijske splošne zavarovalnice zoper nezgode glede zavarovanja postavne dolžnosti jamčenja (gesetzliche Haftpflicht), se sklene, da naše društvo zavaruje svoje člane, a malenkostno članarino na leto — 45 vinarjev — pa plača vsak sam. Poverjenikom tozadevno se izbere tov. Šijanec. Navzoči so takoj plačali dotično vsoto, nenavzoči pa se prosijo, da jo pošljejo poverjeniku.*

* Polica je že došla in je obvezna na deset let počeniš z 21. majem letos. Zavarovanih je 30 članov društva — toliko jih je sedaj.

Nato je poročal o Zvezinih celjskih prireditvah upravni odbornik tov. Burdian obširno in jedrnat.

Predavanje tov. g. Korbana o narodnih pesmih in njih nabiranju je bilo prav zanimivo. Tolikobolj, ker je prečital predavatelj več krasnih dosedaj neznanih narodnih pesmi iz Luč, ki jih je tovariš sam nabral. Dajal je navodila, kako postopati pri nabiranju in zlasti glede melodij. Poučno predavanje je splošno jako ugajalo.

Razgovarjalo se je nato še, kako praznovati dvajsetletnico obstoja društva.

Sklenilo se je, da se letos ob priliki uradne konference v Mozirju priredi po možnosti koncert ali pa vsaj zabavni večer, drugi dan (četrtke, dne 25. junija) pa je slavnostna seja, pri kateri se poroča o zgodovini našega društva. Po zborovanju bo banket.

Izvolil se je posebni odsek, ki ima vse potrebno ukreniti glede proslave dvajsetletnice. Ta odsek se je po zborovanju takoj zbral in se konstituiral. V odseku so: gospica Ježovnik (blagajničarka) in tovariši Korban (tajnik), Majer, Sotlar (pevovodja) in Šijanec (predsednik).

Razgovarjalo se je naposled še o nekaterih lokalnih zadevah, zlasti še o dopisih v „Slovenskem Gospodarju“. Ta list pride tudi v otroške roke. Otroci se čudijo, kako ničredneži so učitelji. Gotovi krogi naj javijo javnosti tistega, ki deluje res proti veri, ako vejo za katerega, kar tako pavšalno sumničiti je pa podlost.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj je imelo dne 14. t. m. v Gorici svoj občni zbor. Navzočih je bilo okoli 70 tovarišev in tovarišic, med temi precej gostov iz sežanskega in tolminskega okraja. Predsednik tov. Križman pozdravi navzoče, se zahvali za čast in zaupanje, ki smo mu ga izkazali s tem, da smo si ga izbrali za predsednika našega društva. V daljšem govoru poziva navzoče k sodelovanju v blagor našega naroda, pozdravi goste in otvori zborovanje. Tajnik tov. J. Rojce prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri soglasno. Nato javi predsednik, da dobe oni voditelji, ki so plačali poštino za umetna gnojila, stroške povrnjene od „Kalijsyndikata“ v Gradcu, a tov. voditelji so se izjavili, da podare ta denar v korist društva. Tako je priraslo naši blagajnici okoli 40 K, za kar bodi tov. voditeljem presrečna hvala.

Glede sprejema „Zaveze“ javi tov. predsednik, da je sežansko učiteljsko društvo že izvolilo delegate v pripravljalni odbor; s Tolminskega niso še naznanjeni. Na predlog tov. Furlanija se sklene z navdušenjem, da naj bo častni predsednik pripravljalnega odbora naš priljubljeni predstojnik, g. nadzornik Fr. Finšger, ki se na to zahvali za zaupanje in čast in izrazi zatrdilo, da bo po svojih močeh deloval na to, da se naš vrli parlament sprejme kar naj-dostojneje.

Pevovodja tov. Al. Verč poroča o predpripravih za koncert. Peli se bosta na tem koncertu dve pesmi, in sicer I. Zavezina, II. en mešan zbor; ostale točke sporeda izpolni vojaška godba 47. pešpolka. Glede petja poroča tov. Jos. Urbančič, da naj se naprosi „Pevsko in glasbeno društvo“, da prevzame pevske točke. Tov. Križman pojasni na to, da kaj takega ni mogoče, pač pa naj se pozovejo k sodelovanju tudi tovariši in tovarišice iz drugih okrajev. Podrobnejše naj sklene pomnoženi odbor. — V smislu dopisa vodstva „Zaveze“ se sklene dovoliti 20 K za J. Legov spomenik.

Nato se oglasi tov. Možina, poudarjajoč, kolike važnosti je društveno življenje po vaseh. Poziva tovariše k delovanju pri raznih društvih, tovarišice pa naj zbujaajo narodno zavest pri našem ženstvu; v to svrhu naj ustanavljajo ženske podružnice naše Ciril-Methodove družbe. V prvi vrsti je v to poklican odsek za izvenšolsko delovanje, ki naj deluje nekoliko intenzivneje.

Nato smo šli v poslopje okrajnega glavarstva, kjer nam je g. nadzornik predaval o skioptikonu. V kratkih besedah nam je pojasnil sestavo tega aparata ter nam nato demonstriral manipuliranje z njim, za kar je žel obilo priznanja.

Odborova seja bi imela biti prvi četrtke junija; ker pa je 3. junija okrajna konferenca, tedaj se bo vršila ob tej priliki tudi odborova seja popoldne ob 3. v kavarni „Central“. V smislu sklepa zadnje odborove seje imajo pristop k nji poleg odbornikov tudi ostali člani društva. Razgovarjalo se bo o sprejemu „Zaveze“ in o predpripravih.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj je imelo svoj redni občni zbor dne 7. t. m. v Štanjelu. Krasno popoldne jutro je privabilo precejšnjo udeležbo. Zborovanje je počastilo sedem tovarišev in dve tovarišici iz sosednjega gor. okraja. Imamo v našem okraju precej vrlih delavnih udov, imamo pa, žal tudi takih v društvu, ki z vso konsekvenco izostajajo od društvenih sej in sestankov. Vsaj enkrat, samo enkrat na leto naj bi se zdramili taki speči, mrtvi udje in udinje ter se nam dali gledati iz obličja v obličje vsaj o priliki glavnega zborovanja.

Ob pol 11. uri otvori predsednik zborovanje z lepim nagovorom, ki se v njem spominja Njega Velikanstva presvetlega cesarja. Čegar jubilej slavimo po njegovi želji najdostojnejše, ako zastavimo vse svoje duševne in

telesne moči v prid in blagor nadebudne mladine. — Po presrečnem pozdravu, ki je veljal zlasti milim nam gostom, se je prešlo na dnevni red.

Po overitju zapisnika prejšnjega zborovanja nam je naš neumorno delavni, dolgoletni tajnik tov. Vendramin podal svoje letno poročilo ter v kratkih, a jedrovitih besedah orisal delovanje društva v minulemu letu. Vzelo se je v znanje. Finančni položaj društva nam je izkazal z vsemi najpodrobnejšimi podatki naš vrli blagajnik tov. Mervič. Toži sicer, da mu gre trda za svetle krone, toda blagajnica je v dobrih rokah. Trije pregledovalci računov so jih našli v redu. Skrbimo pa, da bomo redno plačevali udnino! S tem olajšamo denarničarju že itak siten posel — iztrjevanje.

Tov. Mervič ja nato nadaljeval svoj temeljito proučeni referat „Tehnika“. Povabil nas je s seboj v nadzemske višine. Plavali smo v duhu v najraznovrstnejših zrakoplovih, kjer nam je bil on sam spreten krmilar. Saj je poznal zgodovino, vrednost in pomen posameznih zrakoplovov. Čast tov. referentu!

Izenadil nas je nato s svojim lepim referatom tov. Bajec. Z odprto besedo nam je nasvetoval marsikaj, da si pomoremo do boljšega ugleda. „V delu je rešenje“, pravi. Ne bodimo mrtvi v društvu, delajmo vsi. Stari naj dela, da daje mlajšim dober zgled, mladi naj podpira z delom starejšega.

Obema referentoma se predsednik zahvali za referata, zborovalci so jima zaklicali krepki „živio“.

V nov odbor so se k sklepu izvolili skoro vsi stari odborniki. Odbor se je takoj konstituiral tako-le: Ant. Berginec, predsednik, K. Gruntar, podpredsednik; Vendramin, tajnik; Mervič, blagajnik; Ravbar, pevovodja; Živec, tajnikova namestnica; Orel, odbornica.

Po zborovanju smo bili v restavraciji pri Stareu dobro postreženi.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za Istro je imelo svoj redni občni zbor v Dolini dne 7. maja v prostorih rodoljubnega nadžupana g. Josipa Pangerea, ki je ta dan pristopil kot podporni član k društvu. Občnega zbora so se udeležili tovariši in tovarišice iz občin: Dolina, Klanec in Podgrad. Ni enega kolega in kolegije pa nismo videli iz občin Dekani in Marežice! Ni treba iti dalje, tu se vidi stanovska zavednost!

Predsednik tovariš Urbančič otvori zborovanje, pozdravi navzoče, poudarja v daljšem govoru mlačnost nekaj „kolegov“ in „koleginj“, dalje o zakonu o ureditvi učiteljskih plač, ki se „bliža“ sankciji, in o bodočih deželnozborskih volitvah.

Tajnik tovariš Venturini nam poda delovanje odbora v minolemu letu, po katerem smo se prepričali, da je bilo v minolemu letu pravega, resnega trudopolnega delovanja.

Blagajnik tov. Liškovič popravi — dasi ne rad, kontrast med predsednikovim in tajnikovim poročilom: Veselje žalost! Primanjkljaj znaša nad 50 K! Tu so zopet na vrsti — kolegi!

Mnogo jih je, ki niso še plačali prispevek 5 K, mnogi imajo zastano udnino! Kaj pa za Debenjakov spomenek? Po blag. poročilu se je prejelo do sedaj 96 K. Pa tisti, ki so na okrožnico zapisali znesek in še nič poslali?! Okrožnico, ki se je razposlala v koprskem okraju, čemu se je uporabila?! Zakaj se ne pošlje zopet odboru! Tovariši! Zdi se mi, da smo prelahkomiselni, ne čutimo, da imamo vodo že pri grlu!

V odbor so bili voljeni dosednji odborniki enoglasno, t. j. predsednik Anton Urbančič, podpredsednik Anton Maslo, tajnik Fran Venturini, blagajnik Štefan Šiško, odbornik Josip Bertok iz Lazareta.

Kot delegati k „Zavezini“ skupščini v Gorici so se priglasiili tov.: Štefanija in Egidij Čeh, Fr. Wajsel, Fran Venturini in kot namestnik Kabaj.

Tov. Maslo je referiral: „Nekaj črtic k predpisnemu smotru na enorazrednicah“. Čas ni dopuščal, da bi se o tem debatiralo.

Občni zbor izreka najsrčnejšo zahvalo g. Andr. Vrtovu, vpokoj. učitelju itd. v Tolminu, ter ustanovitelj našega društva za darovanih 20 K z geslom: „Razmerno z drugimi stanovi in primerno svoji težavni a vzvišeni nalogi plačano učiteljsvo bi zamoglo brez mučnih skrbi v pomanjkanju še veliko več storiti za šolstvo in narod! Sprejmite mali prispevek k stroškom v potezanju za izboljšanje svojega gmotnega stanja. Iskreno vas pozdravlja ter klič krepko naprej! Živeli!“

Živahna debata se je vnela pri slučajnostih. Pri marsičem sta nas krepko podpirala g. nadžupan Pangerec ter obč. tajnik in posestnik g. A. P. Sancin in njun glas — ljudski glas — tudi uvaževali.

O slučajnostih, dasi so bile jako važne, ne govorim dalje.

V nadi, da se kmalu zopet snidemo pa vsi brez izjeme in da bomo bili kot en duh in eno telo, smo se po osemurnem zborovanju izmučeni razšli.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Srednješolski vestnik.

**** Osebna vest.** Pravi učitelj na gimnaziji v Novem mestu, g. Martin Majcen, je potrjen definitivno v službovanju in se mu je priznal naslov profesorja.

**** Jubilejski koncert dunajskih srednješolcev.** V soboto se je v veliki dunajski glasbeni dvorani vršil jubilejski koncert dunajskih srednješolcev. Koncert, ki mu je bil protektor naučni minister, je izvajalo 500 srednješolcev. V nedeljo so koncert ponavljali ob nizki ljudski vstopnini.

**** Preganjanje dijakov.** Ravnateljstvo realne gimnazije v Osijeku je v smislu sklepa profsorskega zbora predložilo za izgon peterico dijakov, ker so demonstrirali proti madjarskemu železniškemu uradniku, ki je hrvaške pevce psoval, da so „živina“. — 18 dijakov zagrebške gimnazije, katerih očetje so pri zadnjih volitvah glasovali proti vladi, bo moralo plačati šolnino. Doslej so bili ti dijaki šolnine oproščeni.

**** S tržaške državne gimnazije** nam poročajo: Državni poslanec g. dr. Rybář je bil opozorjen iz dijaških krogov na jako čudne in za dijake nepovoljne razmere, ki vladajo na tukajšnjem državnem gimnaziju in za katere se je z ozirom na samomor dijaka Vovka začelo zanimati tudi širše občinstvo. To je bilo gospodu poslancu v poved, da se je predstavil gospodu namestniku ter mu razložil omenjene razmere, ki pričajo, da na strani nekaterih profesorjev ni prav nikake dobrohotnosti nasproti dijakom — brez razlike narodnosti, kar se izraža sosebno v kvalifikaciji ob koncu I. semestra, ko je bilo v posameznih razredih po 30, 40, da, celo 70 od sto neugodno klasificiranih dijakov. Koliko siromašnih očetov je bilo občutno zadetih s tem, da so morali plačati šolnino! G. namestnik je z največjim zanimanjem poslušal te podatke in je zagotovil, da se da nemudoma informirati o stvari.

**** Učno mesto za klasiško filologijo** (glavni predmet) in nemščino (postranski predmet) je razpisano na državni gimnaziji v nemškem učnem jeziku v Ljubljani. Prošnje je vlagati do 15. junija t. l.

**** Matura.** Pismena matura na srednjih šolah na Kranjskem bo 1., 2. in 3. junija, na II. državni gimnaziji in na realki v Ljubljani pa še 4. junija. Ustna matura bo na gimnaziji v Novem mestu 25., 26., in 27. junija; na gimnaziji v Kranju 30. junija. 1. in 2. julija; na realki v Ljubljani 4. julija popoldne ter 6., 7. in 8. julija; na I. državni gimnaziji v Ljubljani 9., 10., 11., 13., 14. in 15. julija; na mestni realki v Idriji 16., 17. in 18. julija; na II. državni gimnaziji v Ljubljani pa 20., 21. in 22. julija. Šolsko leto se konča na I. državni gimnaziji v Ljubljani, na gimnaziji v Kranju in Novem mestu in na realki v Idriji 4. julija.

**** Višjo dekliško šolo v Zadru** namerava vlada ustanoviti, ker morajo Dalmatinci sedaj pošiljati svoje hčere v Cetinje, Mostar in Beograd.

Književnost in umetnost.

Fr. Marolt, Vojvodina Kranjska. 17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in s pojasnilom znamenj. Cena: 10 K. V Ljubljani, 1908. Izdala in založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

Pri razstavi učil v šentjakobski šoli v Ljubljani sem imel priliko videti ljubljanskega mestnega učitelja Fr. Marolta tehnično spretnost v risanju. Če se ne motim, je napravil takrat sliko ljubljanskega mesta v srednjem veku. Tudi Vojvodina Kranjska, sestavljena v merilu 1:75.000, je izdelana jako lično in ni dvoma, da doseže uspeh kot učilo na slovenskih ljudskih in meščanskih šolah. I v prvem razredu srednjih šol, kjer se poučujejo temeljni pojmi zemljepisja, bi utegnili tuintam dobro služiti. Zato priporočam varihom zemljepisnih učil, naj skrbje, da si njih zavodi nabavijo te nariske vojvodine Kranjske.

V splošnosti bi opozarjal na dva nedostatka, ki sta pri zemljepisnem pouku važna. Želel bi, da bi bila pri gorah naznačena višina. Ne smemo sicer trapiti učencev z brezmiselnimi števili. Glavni podatki najvišjih gora in holmcev domače dežele in domač. kraja imajo pa brez ozira na domovinoznanstvo to važnost, da nas uče primerjati, s čimer si bistrimo svoja čutila in tako praktično izkoriščamo svoje znanje. Iz istega razloga je tudi dobro, da imajo glavni kraji označeno svojo nadmorsko višino. Od vsega početka je treba zbujaati smisel za vzpetost zemeljskega površja, kar soodločuje pri antropogeografiji: pri naseljenosti in opravi prebivalcev.

V podrobnosti omenjam n. pr. da se je vtihotapilo ime Nakles namesto Naklo. Namesto Unee bi rajši dejal in pisal Unica. Prof. Rutar nas je tako učil, češ, da so v slovensčini imena rek ženskega spola. Mislim, da je trdil prav. Cesta od Idrije proti Goriškemu prestopi že pri Spodnji Idriji na desni breg Idrije in ne šele na Goriškem.

Dr. Drag. Lončar.

Popotnik ima v 5. štef. to-le vsebino: 1. Avguštin Požegar: Telesni siločet in njegova higiena. — 2. Alojzij Valenta in D. P.: Šolska

klop. — 3. Anton Špan: Ob potoku. — 4. J. B.: Zgledi iz uporabnega računstva. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Ganglovo dramo „Sin“ je uprizorilo preteklo nedeljo društvo „Ljudski oder“ v Trstu, in sicer v veliki dvorani „Delavskega doma“. To je 4. uprizoritev te drame v Trstu. Dne 10. maja je isto dramo uprizorilo društvo „Prešeren“ v St. Petru pri Gorici. „Sina“ so igrali doslej v Ljubljani, v Trstu, v Idriji, v Tolminu in v St. Petru.

Gostovanje zagrebškega gledališča v Pragi. Sedaj je gotovo, da bo zagrebško narodno gledališče gostovalo o priliki jubilejske razstave v Pragi. Deželna vlada hrvaška je dobo gostovanja znižala od deset na osem dni ter odobrila izdatke. Hrvaški umetniki odpotujejo v Prago dne 6. avgusta t. l.

„Slepa ljubezen“. Komaj je minulo mesec dni, kar je izšla knjiga „Slepa ljubezen“, in že se je razpečalo 2000 izvodov. To je za naše slovenske razmere naravnost velikanski uspeh. Navadno se razpeča kake slovenske knjige prvo leto po nekoliko sto izvodov, n. pr. Aškerčevih „Balad in romanc“ se je razpečalo v 12 letih 1.200 izvodov. Lahko rečemo, da takega uspeha še ni dosegla nobena slov. knjiga kakor Peskova „Slepa ljubezen“. V enem mesecu 2000 izvodov! Knjiga pa je tudi vredna, da jo vsakdo čita, da se razširi v vsako slovensko hišo. Dobi se za malenkostno ceno 1 K 10 h pri vsakem knjigotrcu, pri vsakem učitelju se lahko naroči, ker so vsi učitelji dobili nabiralne pole, in dobi se tudi pri pisatelju A. Pesku, nadučitelju in Narapljah pri Ptujski gori. — Tako je delo učiteljstva!

Zmaga slovenske pesmi v Parizu. Poročali smo že v 1. letošnji številki, da napravi Péveček Združenji (pevsko združenje) moravskih učiteljev izlet v Pariz, kjer namerava dati nekoliko javnih koncertov. Prvi nastop je bil 24. aprila v mestni hiši, kjer je česke pevce sprejel župan z mestnim zborom in prefekt (namestnik) pariški. Po slavnostnem sprejemu se je vršil v mestni dvorani koncert. Župan in vsi kritiki so čestitali dirigentu na sijajnem uspehu, vsi pariški listi so prinesli o tem koncertu navdušena poročila. 25. aprila je bil velik javni koncert v Trocaderu. S tem si je slovanska pesem pridobila tudi v Parizu ono priznanje, ki ga zasluži. Naši moravski tovariši pa so zmagovalno prodrli v veliki svet. Živio!

Kulturno delo.

+ Letošnja glavna skupščina družbe sv. C. in M. za Istro se vrši 31. t. m. v Pulju. — Kakor poročajo časniki, se utegne ta skupščina razviti v velik narodni praznik.

+ XLIV. redni občni zbor „Slovenske Matice“ se vrši v ponedeljek dne 25. maja 1908. l., ob osmi uri zvečer v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“. Vrsta razpravam: 1.) Predsednikov govor. („Kultura in politika“). — 2.) Letno poročilo tajnikov za dobo od 15. maja 1907. do 15. maja 1908. l. — 3.) Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1907. Računski sklep in ostali računi so gg. društvenikom v pisarni na ogled in jim bodo pri obnem zboru samem tiskani na razpolago. — 4.) Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a društ. pravil.) — 5.) Poročilo blagajnikovo o proračunu za leto 1908. — 6.) Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. al. 5. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje: Bartl Anton, Dimnik Jakob, Koblar Anton, Macher Ivan, Majeiger Ivan, dr. Opeka Mihael, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob in Zupančič Vilibald. Poleg teh bo obnemu zboru izvoliti na mesto umrlega odbornika g. Vilharja Izvota, ki mu je i letoš potekla odborniška doba in namesto izstopivšega odbornika g. Levca Frana, c. kr. dež. šolskega nadzornika, še dvoje novih odbornikov za dobo štirih let, oziroma dveh let. V odboru pa še ostanejo gg.: dr. Detela Fran, Finžgar Fran, Gangl Engelbert, Govekar Fran, Grasselli Peter, dr. Gruđen Josip, dr. Ilesič Fran, dr. Kos Fran, Kostanjevec Josip, dr. Lončar Dragotin, Mičilinski Fran, dr. Murko Matija, Orožen Fran, Perušek Rajko, Pintar Luka, dr. Požar Lovro, Seidl Ferdinand, Senekovič Andrej, Sušnik Ivan, Svetec Luka, dr. Šlebinger Janko, Šubic Ivan, dr. Tavčar Ivan, dr. Tominešek Josip, Trstenjak Anton, ing. chem. Turk Jakob, dr. Ušeničnik Aleš, Wiethaler Fran in dr. Zbašnik Fran. Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se vpoštevajo tudi lastnoročno podpisani volilni listki nenavzočih društvenikov. — 7.) Potrditev novega poslovnika. — 8.) Posamezni nasveti in predlogi.

Politiški pregled.

*** Poslanska zbornica.** Posl. Marani je predložil interpelacijo na ministra za trgovino zaradi letnih dopustov za poštne uradnike v mestu goriškem. Posl. Pernerstorfer in tovariši so predložili interpelacijo na ministra za nauk zaradi suspenzije predavanj profesorja Wahrunda. Interpelacija pravi, da je sklep juridične fakultete v Inomostu, da se preda-

vanja prof. Wahrunda zaustavijo, provzročil veliko razburjenje ne le med dijaki in profesorji, ampak tudi med prebivalstvom. Ne glede na škodo, ki jo trpe dijaki, ki so obvezani pohajati predavanja o kanoničnem pravu, pomenja ta suspenzija kazen profesorju in prvi korak do odstranjenja moža, ki ni klerikalcem po godu. Ni izključeno, da je bil ta sklep storjen po vplivanju vlade, ki se je očitno dala prestrašiti od teroristiških groženj klerikalnih agitatorjev in ki sedaj tem poslednjim gladi pota k prisvajanju vseučilišč, kakor so je klerikalci že napovedali. Interpelacija nadaljuje: To postopanje vlade pomenja atentat na svobodo vede in svobodnega znanstvenega pouka, zjamčenega od konstitucionalnih zakonov. Dogodki zadnjih dni so dokazali, da je redni pouk na visokih šolah v nevarnosti po takih zakonitih odredbah. Iz teh vzrokov vprašujejo interpelantje ministra, kaj vse je storila vlada v zadnjih tednih, da je juridično fakulteto v Inomostu dovedla do tega, da je suspendirala predavanja prof. Wahrunda in kaj misli stori minister v zaščito avtonomije višjih učnih zavodov in svobode vede pred grožnjami in intrigami klerikalne stranke? — Nujni predlog za povišanje vojaškega kontingenta je sprejet z 280 proti 136 glasom. Nujnost je bila sprejeta le z dvema glasovoma večine. Glasovali so „za“: krščanski socialci, češki „Narodni klub“, nemško-nacionalna zveza, Poljaki, petero Rusinov iz Bukovine, klerikalni in liberalni Lah, nemški agrarci, dva člana „Jugoslovanske zveze“ in večji del „Slovenskega kluba“. „Proti“ so glasovali: socialisti, nemški in češki radikali in galski Rusini. Odtegnili so se glasovanju nemški liberalci izven zveze, razen dveh poslancev vsi člani „Jugoslovanske zveze“ in dr. Benkovič, Grafenauer, dr. Korošec, Pišek in Roškar od „Slovenskega kluba“. Glasovala sta za zvišanje kontingenta, da bo 5000 mladeničev več moralo v vojske vsako leto, tudi goriška klerikalna poslanca Fon in Gregorčič. Glasovala sta za vlado proti ljudstvu. Glasovala sta za zvišanje krvnega davka med Slovenci.

* **Vojni proračun za l. 1909.** Generalni major v skupnem ministrstvu, Hugo Hofmann, je te dni razpravljal v Budimpešti z državnim tajnikom v finančnem ministrstvu Popovićem in državnim tajnikom v honvedskem ministrstvu Bolgarom o vojaških postavkah, ki se jih ima uvrstiti prihodnje leto v vojni proračun. Predmet posvetovanja je bilo tudi povišanje častniških plač.

* **Proračun poljedelskega ministrstva.** V proračunskem odseku je poljedelski minister dr. Ebenhoeh poudarjal nasprotje med kmetijskim proračunom za l. 1901. in 1908. Leta 1901. je bila za pospeševanje kmetijstva v proračunu postavka 2.400.000 K, za leto 1908. pa je 8.600.000 K, torej za 262% več. Obljubil je pa tudi, da se bodo postavke proračuna, pri katerih je to še posebno potrebno, še zvišale, in se tozadevno že pogaja s finančnim ministrstvom. Posebno pozornost posvečuje poljedelsko ministrstvo povzdigi živinoreje in bo tozadevno njegova prva naloga, razširiti med ljudstvom pouk glede konserviranja krme; tudi zadržnost je važen činitelj v gospodarskem življenju in bo ena glavnih nalog poljedelskega ministrstva je podpirati. Do danes je število kmetijskih zadrug prekorajilo 8000, in te zadruge so združene v 40 združenih zvezah, ki imajo svoje zastopstvo v splošni zvezi na Dunaju.

* **Delegacije** bodo, kakor poročajo, sklicane na kratko zasedanje meseca junija. Glavno zasedanje bo šele jeseni. Takrat povišajo oficirjem plače.

* **Zaradi drznega zapostavljanja slovenskega jezika** in kršenja obstoječih naredb in postav glede jezikovnih pravic pri uradih na Spodnjem Štajerskem je v državnem zboru interpeliral poslanec Roblek.

* **Pretepi na graškem vseučilišču.** Dne 16. t. m. so bili na vseučilišču v Gradu veliki krvavi izgredi. Neki član katoliškega akad. društva „Carolina“ je imel biti promoviran. K promociji je prišel tudi posl. Hagenkofer z okoli 150 kmeti. Svobodomiselniki dijaki so jim zastavili vhod. Nastal je strahovit pretep; tepli so se s palicami. Več oseb je bilo ranjenih. Policija je morala rabiti sablje in je tudi več oseb ranila. Izgredi so trajali do tri četrt na 2. uro. Kmetje so svobodomiselnike dijakke silno nabili. Končno sta morali oditi obe skupini. Napovedana promocija je bila odpovedana. V mestu je zaradi tega silno razburjenje.

* **Novi jezikovni zakon za Dalmacijo** je že gotov ter predložen osrednji vladi na Dunaju. Po tem zakonu bo v vseh strokah uradni jezik hrvaški, italijanski spisi se bodo reševali italijanski. Višje oblastni bodo s centralno vlado dopisovale nemški.

* **Jezikovni boj na Češkem.** V Kraljevih Vinogradih pri Pragi se je vršil shod čeških železniških uradniških društev. Na shodu se je zahtevalo popolno enakopravnost češkega jezika z nemškim na železnicah. Trije navzoči češki poslanci, pripadajoči mladočeški, češki socialni in agrarni stranki, so obljubili češkim železniškim uradnikom, da jih bodo najkrepkeje podpirali v njihovem boju za enakopravnost češkega jezika v uradnem občevanju.

* **Nuncij Granito di Belmonte.** — „Köln. Zeitung“ poroča, da dunajski nuncij

Granito di Belmonte na jesen odstopi in je sedaj že na dopustu. Odpoziv je v zvezi z afero Wahrund. Kakor prvi kandidat za dunajsko nunciature je baje sedanjí delegat v Carigradu, mons. Sardi.

* **Židje na dunajskem vseučilišču** so sedaj oficialno priznani kot „židovska“ narodnost.

* **Björnson češkemu dijaštvu.** Češko studentstvo je poslalo Björnsonu krasno zahvalno adreso za njega kampanjo v prid zatiranim Slovakom. Björnson se je sedaj zahvalil v presrečnih besedah. Navaja, da se je obrnil k prijateljem mirovne misli na Avstro-Ogrskem, ki so se na mednarodnih shodih ogrevali za mir v — Kitajskem morju, ali so se ogibali dotikati se domačih krivic. Tudi kakor pangerman sem — pravi Björnson — vedno govoril k svojim rojakom: Smoter pangermanov ne sme biti zatiranje drugih narodov, marveč spojitve vse Germane na evropskem kontinentu s soplemenici na Angleškem in v Ameriki v varstvo miru; toda ni pričakovati, da pride do te zveze, dokler ne bo uravnano razmerje med Germani in Slovani na Avstrijskem, kar bi prispelo k rešitvi narodnostnega vprašanja na Ogrskem in na Balkanu. Ali avstrijski in ogrski prijatelji se izogibajo temu delu, da, celo mnogi mu nasprotujejo. Naj tedaj češki študenti delajo za ustanovitev stranke miru v prid Avstrije, Evrope in svetovnega miru. — Takemu pangermanu izrekamo seveda svoje simpatije.

* **Preganjanje uradnikov na Hrvaškem.** Kakor poroča „Obzor“, utegne masre-glovanje uradnikov na Hrvaškem za sedaj prenehati. Baron Rauch je sicer nameraval premestiti na Ogrsko še večje število uradnikov in tudi profesorjev. Medtem mu je pa ministrski predsednik dr. Wekerle dal umeti na jasan način, da je sedaj tega dovolj.

* **Židovsko vprašanje na Ruskem.** V Helsinkforsu je bil te dni kongres raznih društev s 135 delegati. Kongres je protestiral proti peticiji socialističnega poslanca Nuorterja, ki je v deželnem zboru predlagal, da se Židom, ki živijo v Finski nepretrgoma tri leta ter se bavijo s trgovino in rokodelstvom, podeli državljanska pravica. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki zahteva glede Židov status quo. Židovsko vprašanje naj se vobče pusti pri miru.

* **Bolgarija.** Stambulovski režim se je na Bolgarskem preživel, narod se ne da več tlačiti in tiranizovati, kakor po starem, to je izprevidel tudi knez Ferdinand, zato se izkuša prilagoditi novemu položaju. Vdal se je v vseučiliško vprašanje — in novo ministrstvo pod predsedništvom Malinova obljublja razširiti politične pravice državljanov in demokratizirati upravo. Ministrski predsednik Malinov je razvil nedavno v Varni na nekem shodu v pričo vseh ministrov vladni program; da je to storil sedaj pred volitvami, ki bodo junija meseca, se zdi, kakor bi hotel malo poagilitirati. Vsekako je pa ta izjava glede notranje in zunanje politike bolgarske znamenita. V prvi vrsti obeta Malinov v imenu svoje vlade, da predloži novemu sobranju načrt novega volilnega reda, po katerem se uvaja za Bolgarsko proporcionalni volilni sistem. Obljublja nadalje, da bo branil politično in ustavno svobodo. Nadalje bo vlada skrbela za to, da se postavi bolgarsko vojsko na solidno podlago in da se v nji dvigne morala. Kar se tiče zunanje politike, je rekel Malinov doslovno: „Knežja vlada pazno zasleduje razvoj macedonskega vprašanja ter ne zanemari niti ene prilike, da označi to kot vprašanje Bolgarije in da treba pri reševanju tega slišati tudi bolgarski glas. Danes mora bolj kakor kdaj pred toliko Turčija kolikor vsa Evropa vedeti, da nas v tem vprašanju zanima edino le izboljšanje usode kristjanov v Macedoniji. Gredoč proti temu smotru, bo imela reformna akcija v nas odkritosrčne pomočnike. Življenski gospodarski interesi kneževine nam zapovedno nalagajo, da poskrbimo za čim popolnejše železniške zveze na Balkanu, to pa v prvi vrsti s Turčijo pri Kustendilu, kar bo tudi ena najnujnejših skrbí bolgarske vlade.“ To je na kratko program današnje bolgarske vlade. Ob tej priliki naj samo omenimo, da je sedanji, na Bolgarskem veljavni volilni red v resnici že zastarel. Po tem volilnem redu je skoro vsa inteligenca izključena iz aktivnega političnega življenja. Na Bolgarskem nimajo volilne pravice: popi, častniki, državni uradniki in učitelji. Volilci so torej edino-le kmetje, trgovci in obrtniki. Da vlada postopa z njimi bolj svojevoljno nego bi mogla z inteligentnimi in izšolanimi volilci, je jasno. To veliko krivico bo Malinov morda tudi odstranil, kar bo Bolgarski, njenemu notranjemu vsestranskemu razvoju samo v korist. — V sofijskih vladnih krogih zatrjujejo, da bo sobranje sklicano takoj po volitvah, ki naj bi se že vršile 25. t. m. Na dnevnem redu tega izrednega zasedanja bo predlog, da se razveljavijo nekateri zakoni, sklenjeni pod prejšnjo stambulistiško vlado. Istočasno predloži vlada nekoliko novih zakonskih načrtov.

* **Razbit ženski shod v Londonu.** Na shodu emancipirank dne 11. t. m. zvečer v Cardiffu so bili veliki izgredi. Ženske so se morale umakniti na oder pred množico, ki je razbila okna, stole in se polastila zastav žensk. Trajalo je precej časa, da so napravili red.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Pedagoško društvo v Krškem 850 K kot čist dobiček jubilejnega koncerta z dne 9. maja t. l. — Živili to in onostranski posavski tovariši in tovarišice naprednega krškega in sevniško-brežiškega okraja! Vivat sequens! — Učiteljstvo meščanske šole v Krškem za maj 5 K. — Učiteljski zborna Vranskem 6 K. — Učiteljstvo v Rajhenburgu 8 K. — Tov. Ivan Schmeidek, učitelj na Rovih, za marec in april 4 K; skupaj 873 K; zadnjič izkazanih 1520 K 88 h; doslej darovanih 2393 K 88 h. Bog plati!

Vestnik.

Najvišja zahvala. Na občnem zboru „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju dne 20. aprila 1908, se je soglasno sprejel predlog, da se odpošlje presvetlemu cesarju vdanostna brzojavka. Nato je došel odlok, ki ga prijavljamo v doslovnem prevodu:

Ad. štev. 40 C. kr. okraj. glavarstvo
B. H. Celje, dne 12. maja 1908.

Nj. bl. g. Fran Kocbek, predsednik društva slovenskih učiteljev v Celju, Gornji grad.

Z odlokom gospoda ministra notranjih zadev, z dne 3. t. m., štev. 3701 M. I., so Njih c. kr. Apostolsko Veličanstvo za od društva slovenskih učiteljev v Celju po predsedniku Franu Kocbeku poslano brzojavno vdanostno izjavo blagovolili milostno izreči Najvišjo zahvalo.

Čast mi je, Vašemu blagorodju to naznaniti vsled odloka prezidija c. kr. štajerskega namestništva z dne 6. majnika 1908, štev. 831/1908.

C. kr. okrajni glavar:
Müller.

Dr. Lampe o učiteljstvu. Preteklo nedeljo je bil shod v Smartnem pri Litiji. Govoril je dr. Lampe, deželni odbornik in član deželnega šolskega sveta. Govoril je seveda tudi o učiteljstvu. Glasom „Slovenca“ (št. 114.) je bilo tako-le: „Dr. Lampe je omenil tudi učiteljstvo. Liberalci so se postavili na stališče, da je kaznivo dejanje, ako kak učitelj agitira za S. L. S. Tudi deželna vlada se je postavila na tako stališče. Zato pa povemo mi očitno, da hočemo enako pravico za vse, in da tudi liberalni učitelji ne bodo imeli večjih pravic od naših pristašev. Učitelji naj se zavedajo, da so dolžni otroke krščanskih staršev vzgajati po volji teh staršev. Liberalnih agitatorjev pa kranjska dežela ne bo plačevala! (Burno odobravanje.) Mi smo prijatelji šole, a branili bomo ljudstvo, kadar se mu bodo nalagala neopravičena in prehuda bremena.“ — Temu ni treba nobene opazke. Dejanja deželnega šolskega sveta govore dovolj glasno! Tudi dr. Lampe bi moral vedeti, da vzgajamo mladino po veljavnih, zakonitih predpisih. V ostalem so Lampetove besede — stara pesem.

Teorija in praksa. „Slovenec“ gloda naprej in naprej, in sicer zopet tov. Gangla in Žirovnika. To je morala klerikalnega dnevnika!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Sl. županstvo na Viču pri Ljubljani, 1. rok na račun pokroviteljine 50 K; g. I. Frišhič, potnik, v učiteljski družbi v Pudožu daroval 3 K 14 h; g. Fr. Žagar ml. iz Starega trga pri Ložu za „Maravaleček“ 2 K; tov. Radoslav Knaflič z Gorice, 5 K, ker se ni mogel udeležiti jubilejnega koncerta v Celju; vesela družba v Kozjem 9-60 K; g. Ivan Soklič, trgovec s klobuki v Ljubljani, 10 K; g. Anton Adamič iz Bibnice na Dolenjskem, 80 h. Živili! Bog plati!

Jubilejni koncert na korist učiteljskemu konviktu bo priredilo kranjsko učiteljsko društvo ter sledilo Pedagoškemu društvu v Krškem. Ostala okrajna učiteljska društva, storite tudi vi tako! Če je eno društvo preslabotno, naj se združi zve sosednji društvi v ta namen. Ne gre toliko za umetnost in dovršenost koncerta ampak bolj za gmotni uspeh. Primorci, Štajerci, ganite se!

Razširjenje šole v Domžalah. Da se ustanovi v Domžalah 4. razred ljudske šole, bo 27. t. m. komisionalna obravnava.

Nemško-avstrijsko planinsko društvo šteje sedaj 350 podružnic in 78.552 članov.

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica Marija Frantarjeva je zaradi bolezni dobila dopust in jo bo nadomeščala dosedanja provizorična učiteljica Angela Miklavčičeva. Suplentinja na deški šoli v Kočevju Pavla Lehnerjeva in Vera pl. Gresslova sta imenovani za provizorični. Zaradi bolezni je dobila dopust učiteljica Helena Petschetova na dekliški šoli v

Kočevju in pride na njeno mesto izprašana učiteljska kandidatinja Pia pl. Koschinova.

Mesto vadniškega učitelja je razpisano, in sicer provizorično, do 10. junija t. l. na c. kr. moškem učiteljskem v Ljubljani.

Novo šolsko poslopje zgrade na Grosupljem na Dolenjskem.

Nad 700 reških gojencev ljudskih in meščanskih šol je obiskalo v nedeljo 17. t. m. postojnsko jamo. S seboj so pripeljali cigansko godbo ter uprizorili v hotelu pri „Kroni“ na dvorišču telovadbo. V kratkem obiščejo postojnsko jamo tudi gojenke višje dekliške šole iz Zagreba.

Umrl je na Remšniku na Štajerskem nadučitelj tov. J. Smole v 54. letu svoje dobe. Lahka mu zemlja!

Za Schulverein je darovala gospa Mayerjeva v Gorici 3000 K.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju z dne 14. t. m. 1. Predsednik predstavi in pozdravi novoimenovanega c. kr. okr. šolskega nadzornika Janko Janežiča. Nadalje poroča, da je imenovan za nadzornika nemških šol v Trzinu ter Uršulinkah v Skofji Loki A. Belar, profesor v Ljubljani. Do konca šolskega leta imajo dopust: Marija Škaberne in Luka Knific podaljšane, nadalje Albina Preve, učiteljica v Predvoru in Marija Frantar, učiteljica v Cerkljah. Prvo nadomestuje Karolina Zupančič, dozdaj v Besnici, drugo pa Angela Miklavčič, preje v Trzinu. Namesto zamrle Grozdane Padar je v Poljanah začasno nastavljen Marija Pogačnik. Alojzija Štebi je postala definitivna na enorazrednici v Kokri. Šturminka šola v Trzinu še ni odprta, ker še niso adaptirani prostori. Ministrstvo je zavrnilo utok občine Kranj za razširjenje dekliške šole. — II. Ker je v Olševku postavno število šolskih otrok, se sklene, ondotno enorazrednico razširiti v dvorazrednico, ravnotako ekskurzno šolo na Malenskem vrhu v enorazrednico. Emi Peče, učiteljica v Selcih, se pripozna druga starostna doklada. Reši se nekaj prošelj za podporo.

Učiteljski krožek D. M. v Polju, se je vršil 14. t. m. na Vevčah ob številni udeležbi gostov, katerim vsa čast, a učiteljev oziroma učiteljic, spadajočih k temu krožku, izvzemši Poljceve niti enega ni bilo. Nov dokaz, kako malo smisla za prijateljstvo imamo v ljubljanski okolici. Pikre besede mi silijo v pero, a naj jih raje opustim, ker si sodbo o tem naredi lahko vsak sam.

Umrl je pri Sv. Duhu na Stari gori dne 1. maja upokojeni učitelj Fran Golob, star 86 let. R. i. p.!

Jubilejske znamke po 10 h pridejo koncem tega meseca iz prometa. Vzrok je baje to, ker se da na teh znamkah izbrisati poštni pečat.

Štajerski deželni šolski svet je v svoji seji dne 7. maja t. l. odredil sledeče: Definitivni nadučitelji so postali: v Zidanem mostu Franc Meško, dosedaj v Selu, na Runči Ivan Bertot, dosedaj definitivni učitelj istotam, pri Sv. Bolfenku pri Središču Franc Cajnk, dosedaj učitelj istotam. Definitivni so postali: v Sromljah Rudolf Petrič, dosedaj provizorični učitelj istotam, v Arčičah Alojzij Voglar, v Podovi, Pavlina Kosčeva in Elizabeta Jugova, pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža Franc Karbaš in v Orešnjeveh Marija Stegnarjeva in Neža Kunejeva.

Oskrunjeval je katehet na ljudski šoli v Miljah blizu Trsta učenke 3. razreda devet do enajstletne deklice. Stvar preiskuje sodnija.

Velike počitnice na ljudskih šolah v ljutomerskem okrajnem glavarstvu ostanejo tudi letos od 15. julija do 15. septembra.

Slavnost odkritja Trubarjevega spomenika, ki je bila prvotno določena na dan 28. junija t. l., se je morala preložiti na mesec september, ker ni mogoče, da bi bil spomenik gotov že do konca prihodnjega meseca. Z ozirom na to se najbrže odgodi na jesen tudi kongres slovanskih književnikov in časnika.

Iz Ljutomer nam poročajo: Bela nedelja nam je nudila priliko občeudovati nadebudno mladino Franc-Jozefove šole. Ta prireditve je uspela v vsestransko veliko zadovoljnost. V pozdrav nam je podaril dobro vezban dekliški zbor Kosijev venček triglasnih narodnih pesmi. Nežni, lahko se tresoči glasovi mladih grl so zveneli tako ljubko, tako milo, da je marsikomu porosila oko solza ginjenosti in veselja. Kdor je imel odprta ušesa, se mu je odprlo tudi srce in čutil je blažilno moč otroškega petja. Po petju so igrali. — Da igralci znajo svoje vloge, o tem nismo dvomili; a očarala nas je živahnost predstavljanja in sigurno kretanje mladih diletantov. Če kratko recenziramo: V prvi igri je zlasti ugajala „Skrb“, pri drugi, ki jo je priredila gdč. Erna Razlagova, smo občudovali staro mater. V zadnji igri nas je iznenadil varni nastop igralk, od gospe Srebotove pa do male Nadice. Posebno so se odlikovale: učiteljica francoščine, Ilka in modistinja. V odmorih je pokazala občudovanja vredno spretnost na klavirju učenka Minka Zacherlova. — In komu smo hvaležni za ta užitek? Predvsem premarljivi gdč. Erni Razlagovi, ki slovi še iz prejšnjih let kot izvrstna, jako rutinirana režiserka, dalje učiteljema Karbi in Zacherlu. Kdor ve, kakšna briga je z odraslimi igralci, bo znal ceniti zasluge naših vrlih prirediteljev; zakaj

treba je časa in potrpežljivosti, preden izdolbeš iz sirove lipovine svetnika. Slovenski starši to pot ste imeli priliko videti, kako vzorno vzgajajo vaše otroke! Bodimo požrtvovalnim odgojevalcem hvaležni za njih plemenito delo, ki je njim v čast, mlademu zrodu v korist, a nam v zadovoljstvo in zabavo. Taka prireditve ima za marsikaterega učenca več moralnega uspeha kakor več tednov šolskega pouka. To delo je hvaležno in plodono, ker spaja ožje naklonjenost odgojevalca z ljubeznijo in vdanostjo učenčev; a to je faktor, ki edini le omogoči uspešno delovanje šole. — Učitelji! S takimi prireditvami si pridobite hvaležne vam slov. roditelje; in to je neprecenljive važnosti za zdrav razvoj šolske mladine; zakaj le na podlagi medsebojne vzajemnosti se moreta blagotvorno izpopolnjevati šola in dom. — Sodeč po tem uspehu se nadejamo, da se v najkrajšem času spet pokažejo iskri mali diletantje. To je želja vseh iskrenih prijateljev mladine.

Jubilejsko delo za otroke. Organizuje se v kratkem na Dunaju velika komisija, ki bo pomagala vladi izvesti jubilejsko delo v korist osirotelih in zanemarjenih otrok. Organizacija se izvede posebej za vsako deželo.

Na štirirazredni ljudski šoli na Jesenicah se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 10. junija 1908. V Poljanah nad Škofjo Loko je razpisano učno mesto. Prošnje do 6. junija t. l.

Roditeljski sestanek bo v nedeljo, dne 7. junija ob 3. uri pop. v Javorjah nad Škofjo Loko v šoli. Dnevni red: 1. Zakaj škoduje slabo vedenje šolskih otrok zunaj šole tudi staršem. Poroča šolski voditelj g. Leo Pibrovec. 2. Škodljivost opojnih pijač. Statistika. Poročevalec isti. 3. Prosti razgovor.

Prošnja. Vse velečenjene gospe in gospodične kolegije in gospe kolege s Kranjskega, ki so že v pokoju, prosim, da mi v svrhu statistike, ki jo hočem sestaviti, izvolijo poslati sledeče date zanesljivo do 31. maja t. l.: 1. ime in priimek s pristavkom (nadučitelj, učitelj); 2. sedanje bivališče; 3. dan, mesec in leto sposobnostnega izpita; 4. koliko časa v pokoju; 5. koliko znaša pokojnina. — Fran Stojec, nadučitelj v pokoju na Vrhniki.

Letošnja tuokrajna učiteljska skupščina ormoškega okraja se vrši 8. julija pri Vel. Nedelji. Imed običajnih točk sta na dnevnem redu referata: 1. „Kako naj ohrani ljudska šola šestdesetletni vladarski jubilej našega presvetlega cesarja v trajnem spominu? Kako naj sodeluje zlasti na polju skrbstva in varstva otrok?“ Poročevalci: Šijanec Ludovik, Poplatnik Fran, Pinterič in Potrato. 2. „Katera načela je upoštevati pri reviziji učnih načrtov in kako se naj postopa pri izvršbi te revizije?“ Poročevalci: Kosi, Šalamun, Megla, Zedei, Porekar, Bosina, Bregant in Trstenjak.

Osebnosti v ormoškem okraju. Za nadučitelja sta imenovana Fran Cajko pri Sv. Bolfenku in Ivan Vertot na Runču, oba dosedaj učitelja ravnotam. Fran Karbaš, dosedaj prov. učitelj pri sv. Miklavžu, je nastavljen definitivno. Gdč. Leonida Herzog, suplentinja na ormoški okoliški šoli je dobila provizorično mesto pri Sv. Križu blizu Ljutomeru; na njeno mesto je imenovan Milko Jerše, dosedaj suplent na ptujski okoliški šoli.

Prošnja. Soška podružnica „Slov. planinskega društva“ je sklenila, da sežida na Krnu planinsko kočjo, ki bo nosila ime našega ljubljence, pesnika S. Gregorčiča. Vrh sivega Krna naj stoji ponosen spomenik našemu slavnemu sinu planin, spomenik, ki sprejme v svoje varno okrilje trudnega turista, ki sili vrh planin, da bi užival lepoto prirode. Iz kočje bo videl planince ves pesnikovski planinski raj in še velik del ljubljene slovenske domovine. Nazaj grede ne bo zamudil obiskati pesnikove rojstne hiše na Vrsnem in groba pri sv. Lovrencu. — Mili rojaki! Ideja o zgradbi S. Gregorčičeve kočje se mora uresničiti, naš pesnik mora dobiti ta, zraven nagrobnega najprimernejši spomenik, ki bo pospeševal med Slovenci in tuji zanimanje za Gregorčičev raj, za krasne naše planine, ki jih je on tako iskreno ljubil. Zato se obračamo do vsakega rojaka z iskreno prošnjo: prispevajte vsak po svoji moči, da se na sivem Krnu čimprej dvigne iz tal S. Gregorčičeva kočja! — Odbor Soške podružnice S. P. D. v Tolminu.

Razgled po šolskem svetu.

— **Demonstracije na visoki šoli za živinozdravništvo.** Z Dunaja poročajo dne 4. t. m.: Danes so priredili slušatelji na visoki šoli za živinozdravništvo hrupne demonstracije. Zahtevali so, da se visoka šola, ki je sedaj podrejena vojnemu ministertvu, podredi naučenemu ministertvu, nadalje svobodno volitev rektorja itd. Posredovati je moralo vojaštvo z nasajenimi bajonetmi. En dijak je bil lahko ranjen. Dijaki so poslali v poslansko zbornico deputacijo ter so se potem korporativno podali k tehniku in k vseučilišču, da bi pridobili zase dijake teh dveh visokih šol. Istega dne popoldne so se na visoki šoli za živinozdravništvo ponovile demonstracije. Dijake, njih okoli 100, so razgnali vojaki in redarji. Dijaki so zopet odšli pred parlament ter so vnovič odposlali deputacijo. Za tem so se podali pred vseučilišče in odposlali deputacijo k rektorju. Končno so se razšli.

— **Poljska šola v Hnileah** zažgana iz privatnega maščevanja. Dne 21. aprila je bila v vasi Hnile, okraj Podhajce v Galiciji, ki ima mešano prebivalstvo, malorusko in poljsko, zažgana poljska šola, ki jo vzdržuje poljska šolska družba. Poljaki so osumili Maloruse, češ, da so oni zažgali šolo iz narodnopolitiških razlogov. Sedaj se je pa dokazalo, da je bila šola zažgana iz privatnega maščevanja.

— **Romunske šole.** Romunski škof Ivan Papp je na cerkveni sinodi v Aradu izjavil, da večina šol v 600 občinah njegove škofije noče vzeti državne podpore, da ne zadobi država večjega vpliva na šolstvo.

— **100.000 kron za nemški šulferajn.** Nedavno je v Kremsu umrl bivši primarij solnograške bolnišnice, dr. Göttinger, ki je zapustil „Schulvereinu“ 100.000 kron.

— **Zagreško vseučilišče brez dijakov.** Iz Zagreba javljajo, da je 1079 vseučilišnikov dvignilo svoje demisije. Ustevši sem nad 70 farmacevtov, ki jim ni treba demisije, in bogoslovce, ki se niso mogli pridružiti štrajku, se sodi, da je število štrajkujočih dijakov na vseučilišču dovršeno in popolnoma izčrpano ter da ni več nobenega, na katerega bi se mogel Rauch naslanjati.

— **Dve novi vseučilišči na Irskem.** Iz Londona poročajo: Spodnja zbornica je v drugem čitanju sprejela zakonski načrt, s katerim se predlaga ustanovitev dveh novih vseučilišč na Irskem. Za predlog je glasovalo 352, proti pa 38 poslancev.

— **Šole na kmetih.** Uradni list naznanja zakon, da se na kmetih preosnujejo šole tako, da se bodo učenci in učenke v višjih razredih učili praktičnega kmetijstva. Pri vsaki šoli bo tri in pol ha zemlje, ki jo bodo obdelovali šolarji po navodilih učiteljev. Ta odlok, izdan od ministrstva, pa je priobčil uradni list — v Rumuniji.

— **Z zagreškega vseučilišča.** Pretekli petek so bili na zagreškem vseučilišču promovirani za doktorje trije židje in en Francoski pristav. Akademski centralni odbor je izdal nato odprto pismo, v katerem jim izreka preziranje in bojkot, ker so na profaniranem vseučilišču iskali svojo čast.

— **Bogoslovna akademija na Velehradu.** Češki list „Našinec“ poroča, da se je dobil neki mecen, ki hoče ustanoviti cirilomedijsko akademijo, najbrže na Velehradu. Na tej akademiji bodo mogli duhovniki vseh narodov dobiti doktorski naslov. Na akademiji bodo stolice za zgodovino dogem, zgodovino razkolov, slovanskih jezikov, slovanskih literatur in sociologije. Akademija se ustanovi v prihodnjem desetletju.

Z gospodarskega polja.

— **Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani** je imela svoj občni zbor. Zastopanih je bilo okoli 60 članic-zadrug izmed 94, ki tvorijo zvezo. Dasi obstaja ta zveza šele 8 mesecev je dosegla že nepričakovano lepih uspehov. V odbor so izvoljeni možje iz vseh slovenskih pokrajin. Načelnik je deželni poslanec g. Lenarčič z Vrhnike.

— **V Ptuj in okolici** uničujejo gosence in neizmerna množina rjavih broščev cvetje in listje sadnega drevja.

— **Planine** se bodo začele izboljševati v velikem obsegu na Gorenjskem. Vlada je že izdelala načrte, ki bodo tudi predloženi kranjskemu deželnemu zboru.

— **Zadružništvo na Hrvaškem** krasno napreduje. L. 1866. je bila na Hrvaškem samo 1 zadruga, koncem leta 1905. pa jih je bilo že 642.

— **Pomen mlekarstva** je mogoče očitno spoznati iz statističnih števil, ki jih objavlja nemška kmetijska družba. L. 1900. se je na Nemškem dobilo mleka in izdelalo mlečnih izdelkov za 2642 milijonov mark, dočim se je pridelalo rži in pšenice za 2252, krompirja za 875, sladkorja za 418, špirta za 94 milijonov mark. Čisti dohodek vseh državnih in zasebnih železnic v Nemčiji v znesku 2437 milijonov mark ne dosežajo vrednosti mlekarških izdelkov.

— **Bosanski tobak** se podraži. Kakor poročajo iz Mostara, se v kratkem povišajo cene bosanskemu tobaku in cigaretam.

— **Madjarsko gospodarstvo na železnicah.** Začetkom tega meseca je bilo pri madjarskih železnicah povišanih v službi 320 viših uradnikov s plačo od 10.000 K do 4200 K, a med temi ni nobenega Hrvata, marveč so sami Madjari. V plačilni razred 3800 K je povišan le en Hrvat, a na plačo od 2300 K samo trije, od 2000 K zopet samo trojica. 1900 K samo sedem — dočim je v tem razredu (od 3800 K do 1900) povišanih kakih 600 Madjarov. Torej je povišanih 903 Madjarov in le 14 Hrvatov.

— **Razstava v Jaroslavu v Galiciji.** V Jaroslavu bo otvorjena meseca avgusta obrtno-kmetiška razstava.

— **Kočevska slovenska posojilnica** lepo napreduje. Posluje še-le štiri tedne, a je že v tem kratkem času imela prometa 106.322 K 07 stotink.

— **Pridelek vina v Srbiji.** V Srbiji so v zadnjih letih nasadili vinograde, uničene od filoksera, z novimi ameriški trtami. Od tedaj narašča tudi produkcija vina. — Leta 1900 je Srbija pridelala 146.301 hektolitrov.

Največ vina se pridelava v okrajih Kragujevac, Krajina, Vranj in Smederovo.

— **Kanal med Donom in Volgo.** „Agencija Stefani“ javlja, da so se koncesionari za kanal med Donom in Volgo, ki bi v dolgosti 80 km spojil Kaspijsko s Črnim morjem in bi stal 100 milijonov rubljev, pričeli pogajati z inženirjem Canado, da zameni stari načrt z novim, ki temelji na njegovem posebnem sistemu.

— **Tisoč železniških voz za Srbijo.** V Belgradu pretresajo ponudbe za naročbo 1000 železniških voz ter večjega števila koles in stavbnega materiala. Ponudbe so došle iz Avstrije, Ogrske, Belgije, Francoske in Nemčije.

— **Organizacija poljedelskih delavcev.** Z Dunaja poročajo, da je prihela socialna demokracija snovati strokovna društva za poljedelske delavce. Od druge strani so tudi krščanski socialci pričeli organizovati poljedelske delavce.

— **Jagode in gobe v državnih gozdih** bodo smeli zastopati ubožni ljudje, ki bodo morali o svojem siromaštvu imeti potrdilo od svoje občine. Ta odredba stopi v veljavo že letošnje poletje.

Raznoterosti.

— **Število doencev,** ki so umrli v zadnjih desetih letih v Avstriji, presega število vseh drugih modernih držav, kakor izkazuje statistika. In vendar je za izučene in pridne ljudi še mnogo dela v Avstriji, bodisi v obrti, ki se razvija, bodisi v kmetiji, kjer pogrešamo delavcev. Nemei se pritožujejo, da Slovanke, Čehinje in tudi Slovenke (n. pr. na Južnem Štajerskem) boljše vzrejujejo otroke, da je umrljivost pri nemških otrokih večja kot pri naših in da bodo Slovani zaradi tega dejstva izpodrinili Nemce iz njih dobrih mest. Želimo, da bi slovenske matere, ki so dovolj močne in zdrave, da hranijo majhne otroke same, tudi same dojile. To nam najbolj ohranja nežno deco in najprej pomaga, da postane mlad zaroč močan. Naj bi pa pri vzgoji otrok tudi pomagali očetje v začetku tako, da ne preoblagajo žene s pretežkim delom, v poznejši dobi pa z dobrim poukom mladine! Ohranimo najprej sami sebe in ohranili bomo narod!

— **V samostanu benediktink v Trstu** so se godile čudne reči. Prednica je bila mlada nuna Salezija Sušan, bivša učiteljica v tržaški okolici, ki jo je protežiral škof Nagl. Nekatere nune z očitnojo so bile preveč vesele, in moških obiskov ni manjkalo. Škandalom se je prišlo na sled. Sedaj pošljejo Naglo varovanko v kak samostan nemške regule na sever.

— **Tudi delitev dela.** Sydney Smith pravi: „Cerkvene zapovedi o praznikih in postih ljudje sploh še dovolj dobro spoštujejo. Bogataši upražujejo praznike, siromaki poste.“

— **Prepoved goldinarske veljave.** Dunajski uradni list je prinesel odredbo, s katero se prepoveduje raba goldinarske veljave v poslovanju trgovcev in obrtnikov z občinstvom. Kdor bi se zoper to pregrešil, bo kaznovan z globo od 2 do 200 K, oziroma z zaporom od 6 ur do 14 dni. Odredba stopi s 1. julijem v veljavo. Če bo le kaj pomagalo? Kronsko veljavo imamo že dolgo, in vendar se še vedno precej računa v goldinarjih in krajcarjih.

— **Grozna nesreča** se je zgodila v tvornici za usnje gosp. Karla Pollaka v Kranju. Neki 19letni delavec je namreč prišel preblizu transmisijeskega jermena, ki ga je zgrabil ter mu odtrgal roko. Pri tem ga je pa zasakalo parkrat okrog, da so začeli posamezni deli trupla kar leteti po tvornici. Ko so ustavili stroj, ni bilo več mladeniča, ampak samo razmesarjeni kosi mesa so ležali po tleh, glava pa je visela na nekem jermenu pod stropom.

— **Prošnja na novorojenčka.** Ko se je cesarju Napoleonu rodil sin, ki je dobil takoj naslov rimskega kralja, je naslovila mlada vdova, ki ji je mož padel v boju, na novorojenčka „prošnjo za pokojnino sebi in svojim peterim otrokom. Cesar se je smejal od srca ter šel v spremstvu svojih dvorjanikov k zibelki novorojenčka, mu prebral glasno celo prošnjo, nato nekoliko počakal, potem pa sinčka poljubil, rekoč: „Kdor molči, potrjuje“. In pokojnina je bila dovoljena.

— **V vezuvovo žrelo** se je vrgel. 26letni posestnik Ivan Wirthust iz Monakovega je pred par tedni odpotoval v Italijo s prijateljem in tam popival noč in dan. Ko je šel na Vezuv, je vzkliznil: „Na snidenje na onem svetu!“ ter se vrgel v žrelo.

— **Kraj, kjer sonce večkrat na dan vzhaja in zahaja.** V Spitalu na Pyhrnu, kjer kopljejo železniški predor, imajo to posebnost, da jim pozimi večkrat na dan sonce zaide ter se zopet pokaže. Sonce kroži namreč za skalovitimi vrhovi gore Bosruk. Vselej, kadar pride vmes gorski rogelj, se sonce za nekaj časa popolnoma skrije ter nastane polmrak, kakor bi zašlo, a čez nekaj časa se pokaže med rogovi. To je opazovati le nekaj dni pozimi. Poleti tega zanimivega prirodnega pojava ni, ker kroži sonce visoko nad goro. Ime gore izvajajo Nemei od „böser Rücken“, a prvotno ime je bilo brezdomno slovensko, kakor so tudi slovensko pogorje Kozjak ob Dravi na Štajerskem Nemei prekrstili v Posruck.

— **Grozovit vihar** je dirjal po ameriških državah Mississippi, Alabama in Lujizijana.

Orkan je več naselbin popolnoma razdjal, več mest pa močno poškodoval. Na stotine ljudi, posebno Zamorcev, je ubil. Samo v Atlanti je mrtvih 250, ranjenih pa nad 400 oseb. — Vsa škoda pa se ni približno ne more konstatirati, ker so skoraj povsod tudi telegrafične stacije poškodovane.

— **Oživel je poljub.** V angleškem mestu Tonbridge je umrla soproga nekega železničarja Cartona. No, ni umrla v resnici, ampak je prešla v povsem krčevito stanje. V tem stanju je, ležeča že v krsti, vse okoli sebe čutila, ali ni mogla ni govoriti niti se premakniti. Prej nego so zabili krsto, se je nagnil mož nad njo in jo poljubil na lice, in na svojo radost je očutil, da ji je lice toplo. Poklicani zdravnik je v resnici konstatiral samo obumrlost. Bolnico so prenesli v bolnišnico, kjer je v kratkem okrevala. Po ozdravljenju je žena s pretresljivimi besedami pripovedovala o svoji žalosti in obupnosti, ki sta se jo lotili, ko je videla, da pojde živa v grob. Zaradi razburjenosti ji je menda udarila kri silneje v obraz in to je bila njena sreča; drugače bi bila že pod zemljo.

— **5000ega mrliča** so te dni sežgali v krematoriju v Goti. Krematorij v Goti je najstarejši v Nemčiji. Leta 1878. so sežgali prvega mrliča. Leta 1879. so jih sežgali 18, leta 1898. že 432. Od tedaj so zgradili krematorije v raznih drugih mestih, in zaradi tega se je število mrličev, ki so jih sežgali, znižalo, v zadnjem času je pa zopet naraslo.

— **Promet s tuji v Bosni.** Iz Sarajeva poročajo, da je promet s tuji v tem letu jako živahen. Dosedaj se je število tujcev nasproti lanskemu letu podvojilo.

— **Tropična vročina na Romunskem.** Z Bukarešte poročajo, da je vladala nekoliko dni po Romunski tropična vročina. Toplomer je kazal 36 stopinj v senci. V južni Valahiji je pšenica v nevarnosti zaradi suše, tudi koruza potrebuje dežja.

— **Milijonar** — tat. Na ruski Nikolajevski železnici so prišli na sled velikim tatvinam. Na preiskavi proti uslužbencem v Moskvi se je pokazalo, da je znani milijonar Krasanin tudi sokrivec. Po njegovih agentih so bili oddani za njegovo tvornico celi vagoni ukradenega železa. Kupoval je tudi ponarejene papirje o blagu, ki ga uslužbenci niso dostavili adresatom. Ogromno obteževalnega gradiva so podali uslužbenci na tehnični postaje.

— **Strašna rodovinska drama zaradi bede.** Na Dunaju je 40letni krojaški pomočnik, vdovec I. Wittinger zaradi silne bede umoril svoja 10. in 6. letnega sina, svojo hčerko težko ranil, nato pa še samega sebe usmrtil.

— **Šest milijonov letne plače** dobiva inženir J. F. Hommond, uslužben pri rudniški družbi Guggenstein v Washingtonu. Hommond je znan kot prvi raziskovalec in poznavalec zlata.

— **Češki list v Zagrebu.** Zagrebški Čehi so nedavno tega sklenili izdajati političko-gospodarski list, ki bo izhajal enkrat na teden.

— **Koliko je vseh Slovanov.** Po najnovejših popisih je Rusov 65.054.000, Malorusov 30.925.000, Belorusov 6.861.000, Poljakov 19.200.000, Hrvatov in Srbov 9.133.000, Čehov 7.237.000, Bolgarov 5.440.000, Slovakov 2.671.000, Slovencev 1.475.000, Kašubov 366.000, lužičkih Srbov 176.000. Potemtakem je vseh Slovanov okoli 148 in pol milijona. V avstro-ogrski monarhiji jih živi od teh okoli 23 milijonov.

— **Zapuščina umorjenega namestnika grofa Potockega.** Gališki listi poročajo, da je gališki namestnik grof Potocki zapustil glavnice v znesku 160 milijonov in 100.000 orolov sveta v Galiciji, Rusko-Poljski, Ukrajini, na Ogrskem in Moravskem. Po fideikomisnih statutih rodovine Potocki je dedič vsega tega 11letni sin grofov, Adam. Drugi otroci dobe vsak po dva milijona kron.

— **Vas na dnu jezera.** V antrona-plonski dolini v Italiji so razkrili ostanke stare naselbine Antronaplona, ki se je leta 1642. s prebivalci vred pogreznila v jezero enakega imena. Jezero je nastalo, ker se je zrušil velik zemeljski plaz ter zaprl pot močnemu gorskemu potoku.

— **Kako delajo Čehi.** Za Ustredni Matice školska je od 1893. do danes nabralo neko omizje v Slavkovem 13.104 K.

— **Prištedenje delavcev-izseljencev.** Zadnja leta se je iz Evrope izselilo v Združene države 1.200.000 do 1.500.000 delavcev; ki so poslali v Evropo vsako leto povprečno 1200 mil. kron. V zadnjih petih letih se more od te vsote odbiti na Italijo 350 mil., na Avstro-Ogrsko 325 mil., na Angleško, Rusijo in Skandinavijo po 125 mil., na ostale države odpade pa okoli 75 milijonov.

— **Mački podedovali 40.000 frankov.** „Daily Telegraph“ poroča iz Novega Jorka: Pred nekoliko leti je v Wiekesharru v Pensilvaniji umrl neki prijatelj živali. V svoji oporoki je zapustil svojima dvema mačkama kakor svojima dedičema dosmrtni užitek obresti od glavnice, ki je znašala 40.000 frankov. Ena se je zvala „Pink“, druga pa „Blank“. Prvi ni bilo sojeno, da dolgo uživa namenjeno ji zapuščino. Poginila je in tako je Blanki ostal vasi imetek. Pred kratkim časom je tudi druga poginila. Zakopali so jo neke na vrtu, a njena hraniteljica je glasom oporoke postala dedinja svojih gojenk.

Odlikovana
Prva kranj. tvornica klavirjev
Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5
blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa pod-
nebja solidno narejene **pianine, klavirje**
in **harmonije** tudi **samoigralne**

**za gotov denar, na delna od-
plačila ali naposodo.**

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in
računijo najceneje. 28 52-16

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

VERONIKA KENDA

**v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 20**

priporoča p. n. krajnim šol. svetom,
šol. vodstvom in učiteljstvu svojo
**veliko zalogo pisalnih
in risalnih potrebščin.**

Dalje imam v zalogi risalni papir
raznih vrst v vseh predpisanih veli-
kostih, pisalni in pismeni papir,
zavitke različne velikosti, veliko iz-
biro peres, držal, svinčnikov, gu-
mic, krede, črnila, barvic, ravnil,
ter vseh v to stroko spadajočih
predmetov. 14 52-38

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov.

★★★★★★★★★★★★★★★★

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka
V PRAGI

zavaruje v **življenskih oddelkih**: na slučaj
doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in
pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom,
profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila
proti prenatociji na služnini, pokojnini, ženitveni
kavciji itd., in v **požarnem oddelku**: proti
škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapi- tali leta 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštevne zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (urad- niška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premo- ženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letih dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škodo in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje 22 26-10

General. zastop banke „Slavije“

**v Ljubljani,
Gospodske ulice št. 12.**

★★★★★★★★★★★★★★★★

Učiteljska tiskarna **letnih poročil**
se priporoča šolskim vodstvom za tisk

C. in kr. dvorni
založnik



papežev dvorni
založnik

odlikovani
lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani, lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepeča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprti-
je telesa. 1 steklenica 20 h. — **Železnato vino** krepeča malokrvne in nervozne osebe ter
bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K. — **Salmijakove pastile** olajšujejo
hrupavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — **Malinčev sok**, izboren naraven izdelek.
Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg
steklenica K 1-50. — **Antirrhemon** (evet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper
reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko.
Naročila se izvršujejo točno po povzetju. 16 26-14

**Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami,
prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart**

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni
in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke,
tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali
dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — **Največja zaloga vseh tiskovin** za
občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope,
užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — **Strune** za gosli, citre, kitare in tamburice.
— **Štambilje**, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje
se v najkrajšem času. — **Dopisnice**, umetne, pokrajinske in s cveticami od
najprostejše do najfinejše. — **Albumi** za slike, dopisnice in poezije. —
Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. —
Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — **Priznano dobro blago.**
Solidna in točna postrežba. 5 52-34

Naš denarni zavod.

(24) 12-6

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₇ ure zvečer
ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za
drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem **hranilnih vlog** po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej
spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin,
zemljišč in knjižanih terjatev, predzastava na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za
posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	18 " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	24 " " " " 23 " " 4 " " 24. " 4 " " "
D	38 " " " " 37 " " 3 " " 38. " — " 66 "
E	46 " " " " 45 " " 2 " " 46. " 1 " 81 "
F	60 " " " " 59 " " 2 " " 60. " — " 70 "
G	70 " " " " 69 " " 1 " " 70. " 1 " 42 "
H	85 " " " " 84 " " 1 " " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

v Ljubljani, Gradišče št. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine

iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih
cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča
dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.

Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah.

Tiskanje muzikalij in časopisov. (2) 12-7

Litografija.

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Pravkar izšlo!

Vojvodina Kranjska

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in do-
danim pojasnilom zemljepisnih znamenj.

Sestavil in narisal

Frančišek Marolt, učitelj v Ljubljani.

Vsi nariski, izvršeni na 18. listih (14 na enem, 2 na
dvojnih listih), so risani v merilu 1:75.000 (1 cm = ³/₄ km).

Izvršeni so planimetrično v štirih barvah in tako pri-
rejeni, da jih lahko **uspešno uporablja vsaka šola**
od enorazrednice do osemrazrednice (torej tudi
meščanske šole).

To učilo je visoki c. kr. dež. šolski svet kranjski z
razpisom z dne 25. maja 1907, št. 2463, odobril in pri-
pustil v uporabo kot razredno učilo na ljudskih in me-
ščanskih šolah.

Cena vsem nariskom z dodanim pojasnilom zemlje-
pisnih znamenj znaša le 10 K (deset) kron.

Mala **ročna** izdaja za **učence** izide začetkom pri-
hodnjega šolskega leta 1908/09. 114 2-1

Dobiva se v knjigotržnici

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani.